

© T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüęü

Eser Adı: Tuhfetü'l-Uşşâk
Müellifi: Üsküplü Atâ
Hazırlayan: İ. Hakkı Aksoyak
Yayın Yılı: 2018
ISBN: 978-975-17- 3429-7
Ana Yayın Numarası:3201
Kültür Eserleri Dizisi- 452

Adres: Anafartalar Mahallesi, Cumhuriyet Caddesi,
No: 4, B-Blok, 06030 Ulus/ANKARA
Telefon: 00 90 312 3099001
Faks: 00 90 312 3098998
e-posta: yaphaz@kulturturizm.gov.tr

www.kulturturizm.gov.tr
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr>

AHMED-İ YESEVİ'NİN RUMELİLİ BİR TAKİPÇİSİ

ÜSKÜPLÜ ATÂ

TUHFETÜ'L-UŞŞÂK

Hazırlayan

İ. HAKKI AKSOYAK

ANKARA

2018

KISALTMALAR

- AKM : Atatürk Kùltür Merkezi
C : Cilt
DTCF : Dil ve Tarih-Coğrafya Fakùltesi
hzl. : Hazırlayan
KB : Kùltür Bakanlığı
Ktp. : Kùtùphanesi
MEB : Milli Eđitim Bakanlığı
nr. : Numara.
ö. : Ölümlü
TDK : Türk Dil Kurumu
TTK : Türk Tarih Kurumu
Yay. : Yayınları

I. ÜSKÜPLÜ ATÂ

A. Hayatı

Üsküplü Atâ'nın ne zaman ve nerede doğduğu belli değildir. Bir müddet kadılık yapan şair, 1523'te vefat eder. Atâ'dan söz eden kaynakların hepsi şairin Üsküplü olduğunu ve ecdâdının Acem diyarından geldiğini kaydeder. Şairin, kendisinin Ahmed-i Yesevî neslinden geldiğini iddia etmesi de tezkireler tarafından özenle kaydedilir. Atâ, *Tuhfetü'l-uşşâk* mesnevisinin sonunda Ahmed-i Yesevî neslinden geldiğini iddia eder. Kaynaklara göre şair, eğitimini yarım bırakır. *Tuhfetü'l-uşşâk* mesnevisinde de bilim öğrenerek ömrünü boşa geçirdiğini; sarf, nahiv, mantık, felsefe, riyazî, bedi, beyan ve maanî okuyarak dünyevî bilimleri tahsil ettiğini; ancak Tanrı'ya ulaştıran ilimin daha önemli olduğunu anlatıyor: Eğitimini yarıda bırakan şair, Nakşbendî mektebine girer ve Üsküp'te inzivaya çekilir. Bu ekolde pek çok "müşahede" ve "mükâşefe"ye sahip olur. *Tuhfetü'l-uşşâk* mesnevisinde bu konuda somut bilgiler de vardır. Emir Buharî vasfındaki beyitlerde Nakşîliğin kurucusu Hoca Bahaeddin'i (ö.1389), Emir Buharî'nin şeyhi ve bu anlayışın Anadolu'daki ilk temsilcilerinden Abdullah İlahî ve Emir Buharî'yi saygıyla anar.

Emir Buharî hakkında Anadolu sahasında Lâmiî Çelebi ile Mollâ Murat'ın manzumeleri bulunmaktadır. Bu durumda Anadolu sahasında Emir Buharî ve Abdullah İlahî'den manzum olarak ilk söz eden şairlerden birisi de Üsküplü Atâ'dır.

B. Eserleri

Kaynaklar şairin *Tuhfetü'l-uşşâk* ve Mevlid adlı eserlerinden söz eder. Mevlit ele geçmemiştir. Çeşitli mecmularda şiirleri görülüyorsa da divanının tam bir metnine ulaşılamamıştır.

Atâ'dan söz eden kaynakların hepsi şairin Üsküplü olduğunu ve ecdâdının Acem diyarından geldiğini kaydederler. Şairin kendisinin Ahmed-i Yesevî neslinden geldiğini iddia etmesi de tezkireler tarafından özenle kaydedilir. Şair, elimizdeki tek eserinde de hem Ahmed-i Yesevî'ye hem de Nakşî ekolünün önde gelenlerine bağlı olduğunu açıkça dile getirmektedir. Ayrıca şair, mesnevisinde eğitimi hakkında da bilgi verir.

Kaynaklar, Atâ'nın *Divan* ve *Tuhfetü'l-uşşâk* adlı iki eserinden söz eder. Atâ'nın *Tuhfetü'l-uşşâk* mesnevisini 1505-1506 yılında tamamlamıştır. Aruzun *fâilâtün fâilâtün fâilün* vezni ile kaleme alınan bu mesnevi 1413 beyittir. Eser on bölümden oluşmaktadır. Bölümlerde işlenen konular şunlardır:

- I. Bâb: Aşk,
- II. Bâb: Bezm ve Sohbet,
- III. Bâb: Kendini Beğenmişliği Terk Etmek,
- IV. Bâb: İzzet,
- V. Bâb: Herkese İyilik Yapma,
- VI. VI.Bâb: Kötülükten Vazgeçmek,

- VII. Bâb: Kanaat,
- VIII. Bâb: Yaşayış Tarzı,
- IX. Bâb: Herkesle İlişkiyi Kesmek,
- X. Bâb: Hakk'a Yakın Olmak Konusunda.

Tuhfetü'l-uşşâk, her bâbda 5 hikâye olmak üzere 10 bâbdan oluşur. Eserin plânı ve hikâyeleri İran şairi Kâtibi'den alınmıştır. Ancak *Tuhfetü'l-uşşâk*'ta plân bakımından aksaklıklar vardır.

Tuhfetü'l-uşşâk, İran şairi Kâtibi'nin “*Dehbâb*” yahut “*Tecnîsât*” adıyla bilinen Farsça eserinin ilâveli bir tercümesidir. Atâ, tercüme için İran şairleri içinde Kâtibi'yi; Kâtibi'nin mesnevilerinin arasından ise *Dehbâb (Tecnîsât)*'ı seçmiştir. Şair, böyle bir tercüme hem Türk dili ile böyle bir eser vermek hem de Kâtibi'den daha sanatkârâne bir eser ortaya koymak amacıyla gerçekleştirmiştir. Şairin Türkçenin Farsçadan güzel bir dil olduğunu söylemesi Türkçeye olan sevgisini ortaya koyar. Anadolu Türkçesi ile söylenirse, görenlerin Farsçadan bıkağını; Farsça söylemenin kolay, Türkçe tecnisin zor olduğunu ifade etmesi de yaptığı işin zorluğunu ve eserinin önemini vurgulamak içindir. Şairin tercüme için *Dehbâb*'ı seçmesini ikinci sebebi *Dehbâb*'ın muhteva bakımından Ahmed-i Yesevî'nin hikmetleriyle olan yakınlığıdır. *Dehbâb*'ın hikâyelerde işlenen temel ahlâkî ilkeler, Yesevî'nin hikmetlerinin de belli başlı konusudur. Dolayısıyla Atâ'nın böyle bir eseri tercüme etmesinin sebepleri arasında Ahmed-i Yesevî'ye olan sevgisi ve bağlılığı sayılabilir.

Dehbâb ile *Tuhfetü'l-uşşâk*'ı karşılaştırdığımızda *Tuhfetü'l-uşşâk*'ta Giriş bölümü daha teferruatlı hale getirilmiş; diğer bölümlerde yer yer eklemeler ve çıkarmalar yapılmıştır. Kâtibi'nin eseri ya beyit beyit ya da iki beyitten birer mısra alınıp yeni bir beyit oluşturularak tercüme edilmiştir. Bu tercüme yöntemine özellikle hikâye kahramanların tanıtıldığı ilk beyitlerde çok sıkı uyulmuş; sonraki beyitlerde daha serbest davranılmıştır.

Tuhfetü'l-uşşâk içinde Arapça, Farsça kelime ve tamlama barındırmasına rağmen Türkçe söz varlığı bakımından oldukça zengindir. Şair, yer yer tercüme ettiği esere bağlı kalmıştır. Bu tercih, eserdeki Farsça tamlama ve tabirlerin sayısını artırmıştır. Bununla birlikte eserin “*tecnîs*” sanatı ile kaleme alınması da Türkçe kelimelerle cinas yapma zorunluluğu doğurmuştur. Bu sebeplerle Farsça tamlamalar özellikle vâsf-ı terkibiler ile çok ilginç Türkçe kelimeler aynı eserde yer almıştır.

Tuhfetü'l-uşşâk, atasözü açısından çok zengin olmamakla beraber, atasözüne benzer güzel ve özlü sözler bakımından zengin sayılır.

SONUÇ

Dinî, tasavvufî ve ahlâkî hikâyelerden oluşan *Tuhfetü'l-uşşâk*, Türk Edebiyatındaki mesnevîler içinde “Okuyucuya bilgi vermek, onu eğitmek amacı güden mesnevîler” başlığının, “tasavvufî mesnevîler” alt grubuna girmektedir. Eser plân bakımından Kâtibî'nin *Dehbâb*'ını örnek almıştır. *Dehbâb* da İran edebiyatındaki “Dehnâme” ve “Dehfasl” geleneğine bağlıdır. Dolayısıyla *Tuhfetü'l-uşşâk*, plân bakımından İran Edebiyatı'ndaki *Dehbâb* geleneğinin Osmanlı Türkçesi ile yazılmış bir örneğidir. Zebihullah Safa ve ondan naklen Doç. Dr. Mehmet Atalay, *Tuhfetü'l-uşşâk*'ı Sadî'nin Bostan'ının taklidi saymaları eserin içeriğiyle ilgilidir.

Tuhfetü'l-uşşâk, edebiyatımızda cinas sanatı ile yazılmış en güzel ve önemli örneklerden biridir. Bilindiği gibi cinas sanatı XIV-XV. yüzyıllarda Anadolu sahasında meydana getirilen edebî eserlerde oldukça sık geçer. XIV. ve XV. yüzyıl şairlerinde çok fazla görülen cinas sanatına XVI. ve XVII. yüzyıl divan ve mesnevîlerinde daha az rastlanır; XVIII. asırdan itibaren ise bu sanat yeniden yaygınlık kazanır. Cinâs sanatı, Atâ'dan önce ve sonra da pek çok şair tarafından kullanılmıştır. Ancak hiçbir şair, Atâ gibi bu sanatla müstakil bir kitap meydana getirmemiştir. Bunda şairin bu sanata olan merakı ve şairlik kabiliyetinin yanı sıra XVI. yüzyılda Türkçenin ifade kabiliyetinin de önemi büyüktür. Hem cinâs sanatı hem de şairin Türkçe kelimeleri kullanmaya olan merakı *Tuhfetü'l-uşşâk*'ı Türkçe dil malzemesi barındırması açısından zengin bir eser haline getirmiştir.

KAYNAKÇA

- Aksoyak, İ. Hakkı (1996). "Mahzenü'l-esrâr Geleneğine Bağlı Mesnevilerdeki Ortak Hikâyeler". *Bilig* (3): 182-189.
- Aksoyak, İsmail Hakkı (2001). "Ahmed-i Yesevî'nin Rumelili Bir Takipçisi: Üsküplü Atâ ve Tuhfetü'l-uşşâk Mesnevisi". *Türk Kültürü İncelemeleri* (5): 71-98.
- Aksoyak, İsmail Hakkı (2003). *Gelibolulu Mustafa Âlî Tuhfetü'l- uşşak*. Ankara: MEB Yay.
- Atâ. *Tuhfetü'l-uşşâk*. Ankara Millî kütüphane. Yz. A. 2188.
- Atâ. *Tuhfetü'l-uşşâk*. Gazi Hüsrev Begova Kütüphanesi (Saraybosna) R. 2421.
- Ateş, Ahmet (1968). *İstanbul Kütüphanelerinde Farsça Manzum Eserler*. Ankara: MEB Yay.
- Baykaldı, Remzi (1994). *Âzerî İbrahim Çelebi ve Nakş-ı Hayâl Mesnevisi*. Doktora Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.
- Beyanî, *Beyanî Tezkiresi* (1997). (hzl. İbrahim Kutluk). Ankara: TTK Yay.
- Bilgen, Abdüsselam (1993). *Kâtibi-i Nişaburî'nin "Dah Bab" Adlı Mesnevisinin Tenkitli Metni ve Şairin Hayatı, Eserleri Hakkında Bir İnceleme*. Yayımlanmamış Doçentlik Çalışması. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi.
- Dilçin, Cem (1983) *Yeni Tarama Sözlüğü*. Ankara: TDK Yay.
- Dilçin, Cem (1991). *Süheyl ü Nevbahar*. Ankara: TDK Yay.
- Erarslan, Kemal (1989). "Ahmed Yesevî". *İslam Ansiklopedisi*. C. 1. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 161.
- Ergun, Saadettin Nüzhet. *Türk Şairleri*. İstanbul: MEV Yay.
- Erünsal, İsmail E. (1993). "Türk Edebiyatı Tarihinin Arşiv Kaynakları III Telhisî Mustafa Efendi Ceridesi". *Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*. (II): 37-42.
- Hasan Çelebi (1989). *Tezkiretü'ş-şuara*. (hzl. İbrahim Kutluk). Ankara: TTK Yay.
- Horata, Osman, "Ses, Anlam Bütünlüğü ve Gazel-i Tecnisler". *Doğu Akdeniz Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Dergisi* (5): 65-76.
- İpekten, Haluk, Mustafa İsen, Recep Toparlı, Naci Onur ve Turgut Karabey (1988). *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Ankara: KB Yay.
- Kafzade Fâizî. *Fâizî Tezkiresi*. Ali Emiri Millet Kütüphanesi. nr: 1325.
- Kam, Ömer Ferit (2003). *Divan Şiirinin Dünyasına Giriş (Âsâr-ı Edebiye Tetkikatı)*. (hzl. Halil Çeltik). Ankara: Birleşik Yay.
- Kara, Mustafa (1995). "Emir Buharî". *İslam Ansiklopedisi*. C. 11. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay.125-126.
- Koka, Şecaettin (1995). "Yesevî şeyhlerine Türklerce Atâ Denirdi". *Bay* 6-7. Prizren.

- Köksal, M. Fatih (2001). *Edirneli Nazmî'nin Mecmau'n-nezâir*. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Köprülü, M. Fuad (1951). "Ahmet Paşa". *İslâm Ansiklopedisi*. C.I. İstanbul: MEB Yay.
- Köprülü, M. Fuad (1989). *Edebiyat Araştırmaları*. İstanbul: Alfa Yay.
- Köprülü, M. Fuad (1988). "Türkler". III Edebiyat (Divan Edebiyatı Bölümü)". *İslâm Ansiklopedisi*. C. 12/II. İstanbul: MEB Yay.
- Köprülü, M. Fuad (1981). *Türk Edebiyatı Tarihi*. Ankara: Akçağ Yay.
- Köprülü, M. Fuad (1993). *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*. Ankara: Akçağ Yay.
- Kurnaz, Cemâl (1999). *Türkiye-Orta Asya Edebî İlişkileri*. Ankara: Akçağ Yay.
- Kurnaz, Cemâl ve Mustafa Tatçı (2000). "Ahmed-I Yesevi'nin Takipçileri". *Yesevîlik Bilgisi*. Ankara: Ahmed Yesevi Vakfı.
- Kurnaz, Cemal, Mustafa Tatçı (1999). *İstanbul'da Buharalı Bir Mutasavvıf: Emir Buharî*. Ankara: Akçağ Yay.
- Canım, Rıdvan (2000). *Latîfî Tezkiretü'ş-şuarâ ve Tabsıratü'n-nuzemâ*. Ankara: AKM Yay.
- Levend, Agâh Sırı (1988) *Türk Edebiyatı Tarihi-I*. Ankara: TTK Yay.
- Mehdi-yi Senayî: "Ahmed Yesevî ve Yesevîlik". (çev. Prof. Dr. Mürsel Öztürk). *Gazi Üniversitesi Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi* (99) 12: 143-149.
- Mehmed Süreyya (1311). *Sicill-i Osmanî*. C.III. İstanbul: Sebil Yay.
- Mevlana Safiyüddin (1996). *Nesebnâme Tercümesi*. (hzl. Kemal Erarslan). İstanbul: Yesevi Yay.
- Mum, Cafer (2004). *Halepli Edîb Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin-Cinaslar Sözlüğü)*. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Sehî Beg (1978). *Heşt Bihişt*. (hzl. Günay Kut). Harvard Üniversitesi Yay.
- Sungurhan, Aysun (1994). *Beyanî Tezkiresi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Şarlı, Mahmut (1994). *Cinanî'nin Riyâzü'l-cinân'ı*. Doktora Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.
- Tolasa, Harun (1982) "15. Yüzyıl Türk Edebiyatı Anadolu Sahası Mesnevileri", *Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* (1): 227-249.
- Toska, Zehra (2000). "İleriye Yönelik Araştırmalarla İlgili Olarak Eski Türk Edebiyatı Sahasında Yazılmış Olan Tercüme Metinleri Değerlendirmelerde İzlenecek Yöntemler Ne Olmalıdır?". *Journal of Turkish Studies*. (24): 291-306.
- Tuman, Nail (1949). *Tuhfe-i Nâ'îlî*. MEB Yayınlar Dairesi Başkanlığı Kütüphanesi Nüshası. B. 870.
- Ünver, İsmail, (1993). "Çeviri Yazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler". Ankara Üniversitesi *DTCF Türkoloji Dergisi*. (XI): 51-89.
- Ünver, İsmail (1986). "Mesnevi". *İslam Ansiklopedisi*. C. 29. İstanbul: Türkiye Diyanet

Vakfi Yay. 324.

Vanlıoğlu, Mehmet (1994). “Dehnâme”. *İslâm Ansiklopedisi*. C.9. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 106.

Vanlıoğlu, Mehmet (1987). *İran Edebiyatı'nda Dahnâmeler ve Kâtibî'nin Dehbâb'ı*. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Zebihullah Safa (1378). *Tarih-i Edebiyat Der-İran*. C. 4. Tahran.

METİN

TUHFETÜ'L-UŞŞÂK

- [Fâilâtün Fâilâtün Fâilün]
 1 Âferîn ey Hâlık-ı cân-âferîn
 Dest-i sununa hezârân âferîn
- 2 Kâr-hânendür cihân ey kâr-sâz
 Sen virürsin ûda sûz ü nâya sâz
- 3 Sâniisin on sekiz bin âlemün
 Var idün sen yog idi bu âlem ön
- 4 Cümle sen halk eyledün bir emr ile
 Âlem-i halk-ı cihâmı emr ile
- 5 Emrün ile ey Hudâ-yı mümkinât
 Saldı sahrâ-yı vücûda mümkin at
- 6 Âftâbı ayn-ı envâr eyledün
 Mâh-tâbı zeyn-i envâr eyledün
- 7 Kendüne her zerreden yol eyledün
 Rahmetüni cümleden bol eyledün
- 8 Her biriyle dâd u istâd eyledün
 Her birin bir işde üstâd eyledün
- 9 Ankebûtı şöyle itdün perde-dâr
 K'oldı sadr-ı âleme ol perde dar
- 10 Mûrı şöyle kâle kâbil eyledün Kim
 Süleymân'a mukâbil eyledün
- 11 Dîve aldurdun Süleymân tahtını
 Yile virdün rahtını vü tahtını
- 12 Gâh olur sultân idersin birini
 Kana boyarsın kolunda tîrini
- 13 Geh virürsin bir gedâya yirini
 Bağrı kan dolar yirini yirini
- 14 Kimi direr mâl u dünyâ bir yire
 Sonra mâl ile sokarsın bir yire

- 15 Sensin iltüp giceyi rûzı viren
Cümle âlem halkına rûzî viren
- 16 Yine rûz-ı rûşeni şâm eyleyen
Kem kulin şâh-ı Rey ü Şâm eyleyen
- 17 Bir nefesde bin dil ü cân eyleyen
Vahş u tayr u ins ile cân eyleyen
- 18 Söyledüp bülbül bigi hoş dil viren
Tâze gülşen gibi nâzük dil viren
- 19 Halk-ı âlem ger biridür ger yüzi
Cümle dergâhuna tutmuşdur yüzi
- 20 Başa topraklar döker yolunda hâk
Sînesinde seylden bin yirde çâk
- 21 Hayretün bahrına batup yürür âb
Katrece yokdur dilinde tâb u âb
- 22 Şemme-i şevkun hevâsı birle yil
Bî-karâr olup yeler avcında yil
- 23 Cân gözin uyaralı şevkunla nâr
Işk odına dutışup durmaz yanar
- 24 Bezm-i ışkunda melekler cüra-nûş
Hânekâhunda kalanlar hırka-pûş
- 25 Raks ider mihrünle mihr ü mâh-tâb
Buldı ışkun birle mihr ü mâh tâb
- 26 Geh virürsin hûblar zülfine tâb
Geh komazsın cân-ı âşıklarda tâb
- 27 Geh virüp gül yüzlerine âl reng
Kalb-i uşşâka geçersin âl u reng
- 28 Pâdişehsin bî-nazîr ü bî-vezîr
Taht-ı hükmünde kamu bâlâ vü zîr
- 29 Olmayan derd ü gamunla âşnâ
Vahdetün bahrında kılmaz âşnâ
- 30 Kim ki cânı derd odına dutuşur
Pehlevân-ı ışkun ile dutuşur

31 Kim ki yolunda ölüp olsa türâb
Yüz(i) suyından olur her dem ter âb

Der-Münâcât-ı Kâzî'l-hâcât

32 Hâlıkâ çünkim yaratdun âlemi
Rûzî kıldun herkese bir âlemi

33 Cümleden kıldun mükerrem âdemi
Feyzün irmese bir adım ada mı

34 Dünyede ne var ise virdün bana
Tâ müzekkir olalar senden yana

35 Elüme virdün belâgat hâmesin
Egnüme kodun kerâmet câmesin

36 Dil virüp hâmem çü kıldun nâme-hân
Lutf ile her nâmem it enâma hân

37 Gönlüm itdün bir musaykal âyine
Tan ider nûrı felekler ayına (?)

38 Hamdün ile eyledün gûyâ dilüm
Bülbül-i gûyâ durur gûyâ dilüm

39 Zerre-i ışkun irür bu bülbüle
Mest ola şevkunla tâbı bülbüle

40 Adumı lutf eyleyüp virdün Atâ
Eyle cûdundan günâhumı atâ

41 Mihrün ile şerh kıldun sînemi
Rahmetünle girü şerh it sînemi

42 Geçmez isen her günâhumdan benüm
Fâ'ide ne her gün âhumdan benüm

43 Haşre dek farzâ ki yanam yakılam
Rahmetün irmezse n'idem ne kılam

44 Cümle derd ehli tapundan umar em
Ben de yâ Rabbi tapundan umaram

45 Sen inâyet kıl nebî hakkıyıçün
Her velî vü her nebî hakkıyıçün

- 46 Hâssa ol sultân u fahr-ı enbiyâ
Kim ider anunla fahrı enbiyâ
- 47 Yazma yüzüm karasın dîvânuma
Dîvler toldurmagıl dîvânuma
- 48 Yâ ilâhî lutf idüben eyle dâd
Söyledüğüm sözlere vir sûz u dad

Der-Nat-ı Nebî Aleyhi's-salâtü ve's-selâm

- 49 Ey resûl-i Hak v'ey dârâ-yı dîn
Mihrün ile rûşen oldı rey-i dîn
- 50 Ey hümâ-yı şer vey şeh-bâz-ı arş
Enbiyâya taht-ı ferşün fevk-i arş
- 51 Âdemün farkında olan medde câ
Adunun dâlında ey bedr-i dücâ
- 52 Çetr-i devlet imiş ol med olduğu
Âdem andandur ser-âmed olduğu
- 53 Sen ki bir Sî-murg-ı Kâf-ı Kudssin
Kudsîler farkında kâf-ı Kudssin
- 54 Sûretâ ferzendsin Bû Tâlibün
Manîde atasısın her tâlibün
- 55 Fahrısın mecmû-ı Âl-i Gâlibün
Gâlibisin mutlakâ her gâlibün

İşâret Be-Mucizât

- 56 Çünkü arz itdün yüzün gül-nârını
Eyledün kâfirlerün kül nârını
- 57 Geh adû kalbin yararsın Bedr'de
Geh iki pâre idersin bedri de
- 58 Gâh ider Hannân'a hecründen hanîn
Gâh hakkunda olur şâhid hanîn
- 59 Gâh ider secde izün tozına şîr
Geh kuru pistân tolar emrûnle şîr
- 60 Hor olur deryâ sen açdugunca kef
Nitekim bir bahr-ı mevvâc üzre kef

- 61 Gün yüzün nûrına itdükçe nazar
Yaşınur nite ki gün görse nazar
- 62 Târ-ı zülfün şemmesidür ömr-i Nûh
Tâb-ı hüsnün zerresidür hüsn-i yûh
- 63 Seyrinün kem-pâyesi çerh-ı berîn
Kadrünün görmedi âlemler birin
- 64 Gâşiyedârun durur rûhü'l-emîn
Dînüne girmekle olmuşdur emîn
- 65 Kime kim lutf-ı Hudâ hem-râh olur
Dînün ana reh-ber ü hem râh olur
- 66 Açmaga gencînesini sünnetün
Oldı hoş dendâne sini sünnetün
- 67 Dostısın cümle-i düşmenlerün
Gerçi ider hamleyi düşmenlerün
- 68 Tolu adunla cihân ârâsı sin
Zire âfâkun cihân-ârâsısın
- 69 Gerçi atadan anadan kaldun yetîm
Bu cihân bahrında ey dürr-i yetîm
- 70 Hak seni şol denlü zî-kadr eyledi
Gündüzün îd ü gicen Kadr eyledi

Der-Beyân-ı Mirâc-ı Nebî Aleyhi's-selâm

- 71 Aduna yazıldı menşûr u berât
Altuna çekildi kudretten bir at
- 72 Berk tek berrâk idi Burâk
İstemez yakına ıraga yarak
- 73 Çünkü bu menzilden atdun tîrünü
Kâbe kavseyn eylediler yirüni
- 74 Belki *ev ednâ* olup menzil sana
Oldı Hakk'un rahmeti münzel sana
- 75 Nefsünü ko içerü gel didiler
Perdeden çık gül gibi gül didiler

- 76 Bizüm ile gör bizüm ile işit
Sen dahı var ana göre bir iş it
- 77 Ne buyurdılarsa anı öyle işledün
Gün gibi anunla güldün ısladun
- 78 Nice anar seni gör lutf-ı Hak'ı
Ve'l-leyldür yanî kim zülfün hakı
- 79 *Ve'd-Duhâ* dir gün yüzüne and içer
Üstüne rahmet kapuların açar
- 80 Böyle teşrîf itmiş iken Hak seni
Vaslına ırgürmiş iken çak seni
- 81 Fakr ile fahr eyler idün kendüzün
Cû ile geçerdı gicen gündüzün
- 82 Çün senün meddâhun olmuşdur Ehad
Nice vasf itsün kemâlâtun ehad
- 83 Ben kim olam tâ alup nûna kalem
Yâ Resûlallâh senün vasfun kılâm
- 84 Gicelerde yüz karasıdur işüm
Gündüzün ehl-i menâhîdür eşüm
- 85 Her nefes cürm ile artar sağışum
Cümle amâlümde yok bir sag işüm
- 86 Kıl şefâat yâ şefîa'l-müznibîn
Ben siyeh-rûya ki gâyet müznibin
- 87 Hak yolında çâr yârun hakkıçün
Kim çalışdılar zuhûr-ı hakk içün
- 88 Evvelâ Sıddîk emîr-i pâk-dîn
Oldı sıdk ile küfürden pâk dîn
- 89 Yâr-ı sâni Hazret-i Fârûk'dur
Dîni şirk ü küfrden fârûkdur
- 90 Sâlisi Osmân ki pîr-i hilmdür
Yüz bin ahlâkında bir(i) hilmdür
- 91 Yâr-ı râbi ol emîr-i şîr-dil
Göricek lertzân iderdi şîr dil

92 Dahı ol iki gözün nûrı hakı
Gördüğün hakkıyıçün nûr-ı Hakı

93 Yarın anda bulıcak cân bu teni
Bini ayırma şefâatden beni

Der-Nasîhat Süftenest

94 Gel berü elün özüne ur Atâ
Cân gözine eyleme cehli gitâ

95 Evvelâ sen kendün ile key biliş
Özgedür kendünden özgeyi biliş

96 Çün sana bir nesne yok senden yakın
Kendü mir'âtun mücellâ kıl yakîn

97 Kendüzünden niçe bir yâd olasın
Yâdlar anılıcak yâd olasın

98 Hâk-i cismün key sakın bâd olmadın
Sin evi sinünle âbâd olmadın

99 Geç hevâ ile hevesden gencken
Tâ harâb itmeye sini genc ken

100 Habbe habbe zerre zerre yap yap
Dünyeden geç âhiret evini yap

101 Ana cehd it kim tola kalbün safâ
Olasın âyîne gibi pür-safâ

102 Virme dil bu kalb dünyâ âlına
Âkıl olan buna kaçan alına

103 İşi aldanmak degül âkılların
Belki oldur pîşesi gâfillerün

104 Dâr-ı dünyâda vatan dutmayıgör
Var kenârında vatan dut mâyı gör

105 Kim ne derd ile akup çağlar geçer
Ömrdür gûyâ niçe çağlar geçer

106 Durmadın ağaç karır devrân döner
Ömür kuşu bunda bir gice düner

- 107 Dünye bir eski gögercinlikdurur
Her konan uçar gögercinlik durur
- 108 Ger hevâyîsi ola ger kutîdür
Yiyecegi bunda kendü kûtudur
- 109 Zîrek aldanmaz bu dünyâ kûtına
Bir hasîsün kendi n'ola kûtı ne
- 110 Assı itmez kimseye mâl u menâl
Mâl derdi ile sakın olma nâl
- 111 Eylegil mâl u menâlün pâ-y-mâl
Eylemezsen sini eyler pâ-y mâl
- 112 Dünyi şatrancı degül bî-şâh-mât
Oldı her bendinde yüz bin şâh mât

Tenbîh Be-Şatranc

- 113 Bî-sebât olur bu natun şahrühı
Hâk ile yeksândur her Şahrühı
- 114 Bir iki gün güldürüben oynadur
Son ucı bir sanat ile oynadur
- 115 Bu araya kim ki gelürse geçer
Bu serâya kim ki konarsa göçer
- 116 Böyle konmışdur esâsı bu evün
Ey konanlar siz de göçmege evün
- 117 Ger şeh-i Şâm olasın ger Nîmrûz
Çün ecel irişe küymez nîm-rûz
- 118 Ol dil-ârânun k'adı devlet durur
Sûretâ manîde ol devlet durur
- 119 Lâ-bekâdur isteme ikbâlini
Kara agudur yime ak balını
- 120 İricek İskender'e tîr-i ecel
Âh idüben dimiş ol mîr-i ecel
- 121 Kudret ile kim bugün ben Rüstem'em
Bulmadı bu derde bildüm Rüstem em

- 122 Kâşkî evvel biteydüm bir giyâh
Gitmeyeydüm dünyeden gark-ı günâh

Der-Şikâyet-i Gerdiş-i Çerh

- 123 Çerh dolâbı kimi inletmedi
Yâ kimi inceldüben igletmedi
- 124 Yâ kimün gönlini âzâr eylemez
Anun için dem mi var zâr eylemez
- 125 Ey dil insâf it bu mâh u mihre de
Kime mihr itdi ki sana mihr ede
- 126 Mihrini cehd eyle gönlünden gider
Konmadan âyîne-i câna keder
- 127 Dimiş ol bir âşık-ı âsûde-dil
Diler isen kim ola âsûde dil
- 128 Gamdan artuk kimseye olma harîf
Anun ile hem-dem ol sayf u harîf
- 129 Âşık olanundur işi gam yimek
Gussa şerbet olur ana gam yimek
- 130 Âteşi olur bu râhun hâne-sûz
Andan irişür dil ile câna sûz
- 131 Yakmayınca varını ol sûz pâk
Sözleri uşşâkun olmaz sûznâk
- 132 Bu serây-ı köhne mihnet-hânedür
Sanma kim mihr ü mahabbet-hânedür
- 133 Olur isen seng ü âhen gibi pek
Âhir idiser seni hâk ile yek
- 134 Er gerek bu derde bir deryâ gibi
K'ola âhı tîr ü kaddi yâ gibi
- 135 Key katı mühlik durur bu şâh-râh
Böyle varmışlar emîr ü şâh râh

Der-Tavsîf-i Sıfât-ı Şeb

- 136 Bir gice sultân-ı şehri-hâverî
Virdi şâh-ı Hind'e mülk-i hâveri

- 137 Şâhlıktan uzlet itdi kendüzi
Giceye degişdi ranâ gündüzi
- 138 Şeb salup dînâr-ı mihr ceybine
Dirdi encüm dürlerini ceybine
- 139 Encüm-i dürrî bahâr virdi şebe
Sanasın dürr ile nazm oldı şebe
- 140 Yâ cihân bir pîr-zendür gûşı vâr
Hûşe-i pervîni kıldı gûşvâr
- 141 Yüzine zeyn itdi dürler âb-dâr
Katre katre kıldı gûyâ âb dâr
- 142 Gicenün işi tana kalmış idi
Ay ol işe tana kalmış idi
- 143 Subha dek ay aydın u ayaz idi
San gice Mahmûd u ay Ayaz idi
- 144 Sûret-i manî nikâbı gicedür
Keşfine irmek dilersen gice dur
- 145 Key seher-hîz ol sakın kalma gece
Matla-ı subh-ı saâdetdür geçee
- 146 Gündüz oruc dut kıl ihyâ giceler
Devlet anun kim bu resme giceler
- 147 Yan yakıl her gice kıl âhı seher
Yirde kalmaz lâ-cerem âh-ı seher

Der-Vasf-ı Şitâ

- 148 Yel alup bulut elegini ele
Râygân kâfûr eler idi ile
- 149 Yir yüzinde berf toz olmuş idi
Dür sadef karnında buz olmuş idi
- 150 Bâd kâfûr-ı ter eylerdi nisâr
Postîn geymiş idi misk-i Tatar
- 151 Handeler eylerdi san gülşende nâr
Külhanun içinde her bir pâre nâr

- 152 Küll-i âlem halkı tapmışdı oda
Her odayı rûşen itmişdi o da
- 153 Üşüyüp şöyle gögermiş idi çerh
İder idi durmayup bir yirde çarh
- 154 Şöyle incitmişdi her kalbi şitâ
İster idi her şerm gönül kalb-i şitâ

Der-Sebeb-i Nazm-ı Kitâb ve Vâsf-ı Şeb

- 155 Oturup gûşemde ben hâr u zelîl
Âteş-i dilden uyarmışdum delîl
- 156 Âb-ı fikre nîlûfer gibi başum
Çekmiş idüm başdan aşurup yaşum
- 157 Gâh fikrüm zikr idi gâhî edeb
İlm-i ahlâk idi geh ilm-i edeb
- 158 Geh işüm inşâ vü geh eşâr idi
Gâh îmâ vü gehî işâr idi
- 159 Dil olup tâbende çün necm-i dürî
Nazm iderdüm gâh Tâzî geh Derî
- 160 Gönlüme dirdüm ey mir'ât-ı cihân
Sûretünden kıldı mir'âtı cihân
- 161 Bir kitâb olsa anı nazm idüben
Bir eser koyam cihân içinde ben
- 162 Olmasa hacm ile inende kebîr
Bâ-vücûd olsa maânîsi kesîr
- 163 Başlar üzre göz gibi olsa yiri
Olsa uşşâkun iki gözde biri
- 164 Cân gibi hûb u latîf ü kıymetî
Olmasa dünyâ içinde kıymeti
- 165 Olsa miftâh-ı maânî vü bedî
Anda muzmer olsa her emr-i bedî

İşâret-i Bazı Ulûm

- 166 İstiârât u mecâzât u beyân
Olsa her beytinde bir yüzden beyân

- 167 Bir güzel olsa yaraşsa geydügi
Tâlibün olmasa zâyi küydügi
- 168 Didi bu tavsîfe kâbil Kâtibî
Yazdı Tecnîsât'ı olup kâtibi
- 169 Hûb-tarz itmiş durur el-hak güzîn
Bir güzeldür k'oynadur kaşın gözin
- 170 Lîk zîverden katı hâlî dimiş
Hûba yitmez mi hat u hâli dimiş
- 171 Hûb dimişdür velî yüz kim yunur
Nûr ise dahı olur nûr üzre nûr
- 172 Gül ne denlü olur ise hûb u ter
Zînet-i şeb-nemle olur hûb-ter
- 173 Yalunuz tecnîse itmişdür nazar
Bu kadar manî ana virmiş nazar
- 174 Nazm meydânına tecnîs atına
Binüp ur destüni Tecnîsâtına
- 175 Lutf ile hüsnin mücellâ eylesen
Dürlü zîverle muhallâ eylesen
- 176 Eyle geydügi Acem tonın kabâ
Ol dil-ârâma geyür Rûmî kabâ
- 177 Zîver-i Rûmî ile şöyle beze
Kim görenler Pârsîsinden beze
- 178 Didüm âsândur dinilmek Fârisî
Menziline tîz irürür fârisi
- 179 El vire mi bana bu dilde kalem
Nâ-gehân beydâ'-ı hayretde kalam
- 180 Türkîde tecnîs inen düşvâr olur
Didi say it üstine düş var olur
- 181 Sayine göre irer maksûda er
Sen dahı say eyleyüp maksûda er
- 182 Kabe-i maksûda irmek say ile
Merve hakkıçün Safâdur Say ile

- 183 İderek âh u figân u zemzeme
Say ipin irgür o çâh-ı zemzeme
- 184 Geç bu teklifâtдан u itnâbdan
Hayme-i özri dirüp atnâbdan
- 185 Hakkun ihsânını zâyî eyleme
Key günehdür anı zâyî eyleme
- 186 Çün sözün zer gibi sâf ola sızâ
Kadr ü kıymet kılmaga ola sezâ
- 187 Nakdüni niçün ayân itmeyesin
Taba ilkâ-yı inân itmeyesin
- 188 Dâr-ı dünyâda iki hoş nesne var
Bu ikidür varı dahı bes ne var
- 189 Evvelâ lâzım olan budur kula
Âhiret azugını bunda kıla
- 190 Kılmadan gerdûn-ı dîn kaddin dü-tâ
Ârif ola cümle yükini duta
- 191 Çünkü vade ire bu evden göçe
Kanda olursa huzûr ile geçe
- 192 Sâniyâ enfâs ü evkâtın güde
Bunda bir nâzük eser koya gide
- 193 İmdi gel fikr eyle bir zîbâ eser
Seyr idenler eydeler zîbâ eser
- 194 Cân gidüp çün hâk ile bâd olasın
Ol eserle dünyede yâd olasın
- 195 Yok bu terkîb-i anâsırda sebât
Sehl olur cem cemâd ile nebât
- 196 Hânekâh yapup ya tekye eylemek
Bir eserdür diyü tekye eylemek
- 197 Cümlesi zâhir ki cismânî durur
Müddeti mânend-i cism ânî durur
- 198 Bir eser olunca rûhânî gerek
Tâ ebed seyr ide rûh anı gerek

- 199 Bir binâ itmek gerekdür manevî
Tâ ki her beyt ola bir manî evi
- 200 Bil ki her harfinde bir manî ola
Meclis-i uşşâkda mugnî ola
- 201 Râh-ı Hakk'a varmaga irşâd ola
Tâ ebed rûhun anunla şâd ola
- 202 Sahn-ı seyrânuna ehl-i derd ola
Suffesinde olan ehli derd ola
- 203 Ola mecmû-ı havâdisden berî
Sîne-i uşşâk ola anun yeri
- 204 Ola şol resme esâsı üstüvâr
Sanalar âhenden altı üsti var
- 205 Dünya durduğunca dura ol binâ
Ne bozıla ne yıkıla ne yana
- 206 Ölmez ogul ister isen budurur
Cümle evlâdun giderse bu durur
- 207 Çünkü bu pendi kamu gûş eyledüm
Cânumı ol dürlere gûş eyledüm
- 208 Gönlümi bildüm ki gerçek yârdur
Bini de ol hak yola ayardur
- 209 Başladum bu nüshayı nazm itmege
Dürlerin bir silkde nazm itmege
- 210 Tâ bunun her beyti bir hille ola
Ehline her harfi bir hulle ola
- Der-Tergîb-i Sühan-Güftenest**
- 211 Gel berü ey söz bilüp söz işiden
Sözümüzü kendüzine iş iden
- 212 Girelüm senünle söz meydânına
Tâ biline söz nedür meydânı ne
- 213 Marifet sahrâsı söz meydânıdır
Süz bir meydür ki söz mey-dânıdır

Tenbîh Be-Tasfiye

- 214 Evvelâ pâk it kederden kalbünü
Hâlis it gill ile gışdan kalbünü
- 215 Hâturun âyînesine vir cilâ
Tâ ki yüzün güle gönlün açıla
- 216 Sırrun evin eyle bir halvet-serây
Tâ ki maşûka ola halvet serây
- 217 Key sakın içinde nâ-mahrem koma
Kabe'de lâyük mı nâ-mahrem koma
- 218 Bir gönülde kim redî' evsâf ola
Anun efkârı ne denlü sâf ola
- 219 Dimiş ol bir sözünü cândan süzen
Ne olursa şîşede oldur sızan
- 220 Gül suyuyla agzunı yüz kerre yu
Habb-ı misk ile vir andan sonra bû
- 221 Dilünü de arıd uysun dil dile
Tanrıdan bes her ne dilersen dile
- 222 Bu dilün manîde şâhıdur o dil
Tercemândur bu arada yanî dil
- 223 Çünkü bu dil ol dile dellâl olur
Feyz irişmese o dilden lâl olur
- 224 Ol ne kim emr itse bu anı kılur
İki itmez bir sözün anı kılur
- 225 Dilegüm budur cihânı yaradan
Bu ten-i hâkîye cânı yâr iden
- 226 Kara yüzlü göze viren nûr-ı pâk
Yine ol sûretten iden nûr-ı pâk
- 227 Bir dilüm et pâresine söz viren
Anı da nitelik ü nesüz viren (?)
- 228 Cirminün asâbına kuvvet viren
Seçmege her lezzeti kuvvet viren

229 Dillerümüz eyleye pâk u emîn
Rahmet ana işide diye amîn

Der-Tavsîf-i Sühan

230 Yine dil nûş eyleyüp bir bülbüle
Nagmeler öğretmek ister bülbüle

231 Mül gibi ister hurûş u cûş ide
Ehl-i bezmün gönlin andan hûş ide

232 Şevk ile rakkâsveş döne döne
Ehl-i bezmi germ ide döne döne

233 Nagmeler idüp ola destân-serây
Tola âvâz ile bu kuhlî serây

234 Bülbül ola söz budagından öte
Atlamaya söz budagından öte

235 Başladı bir perdeden urmaga dem
Cânı yokdur kim ney andan ura dem

236 Dil bu söz yanında kanda kand ana
İremez bin cân eritse kand ana

237 Nice tûfândur tenûrından kopan
Nice hamrun dîvidür aklın kapan

238 Ne temennâdur bu kılduğı bunun
Ayrılısar rûgan u dûğı bunun

239 Budur ol Hızr içdüğü âb-ı hayât
Dâ'imâ bundan bulur âbı hayât

240 Budur ol zulmetde olan âb-cû
Kim anı İskender itdi cüst ü cû

241 Budur ol âb-ı hayât-ı sermedî
Kim has ü hâşâke yüzün sürmedi

242 Ol Mesîhâ ürdüğü demdür bu dem
Demdemegî (?) irdüğü demdür bu dem

243 Mürde-diller bu dem ile dirilür
Tâ ebed zâd eyler anı dirilür

- 244 Himmet ile irişeydün bu deme
Tâlib ol her yirde ön bu deme
- 245 Gâfil olma dünyede her zerreden
Kevni halk idendür anı zerr eden

Hikâyet

- 246 Buldılar Mecnûn'ı bir gün hâk eler
Taglar mânendi yıgmış hâkler
- 247 Şöyle olmuş ol diyâra hâk-bîz
Dirdi leylüm gün gibidür hâk bîz (?)
- 248 Bulamış topraklara yüzün gözin
Kılmış ol maksûdı âlemden güzîn
- 249 Göricek bu hâlde ol bî-dili
Didiler bunda ne istersin deli
- 250 Didi isteyüp araram Leylümi
Ol yanagı subh u zülfi leylümi
- 251 Didiler toprakda dür mi bulunur
Dürdleyin topraga mı bulanur
- 252 Didi anı isterem her yirde ben
Tâlibem ger gökde vü ger yirde ben

Der-Tergîb-i Matlûb

- 253 Kim ki matlûbını cân ile arar
Ger dem-i âhirde olursa irer
- 254 Yüz yire ur taş götür toprak ele
Toprak olmadan getür yârı ele
- 255 Subh olunca giceler kıl nâle sen
Cismüni nâleyle dönder nâle sen
- 256 Derd odına yanmasa yakılmasa
Âhını tîr ü boyun yâ kılmasa
- 257 Cismine urmasa yir yir ney dögin
Kimsene bilmezdi anun n'eydügin
- 258 Ney gibi nâlân ol imdi dem-be-dem
Gâfil olma dem bu demdür dem bu dem

Der-tezyîn-i Arûs-ı sühan

- 259 Tabumun meşşâtasın gözle yine
Dil süveydâsın idindi âyine
- 260 Düzdi koşdı gönlümün kâşânesin
Eline aldı tahayyül şânesin
- 261 Fikri bu kim söz arûsın zeyn ide
K'olmaya mânendi zîb ü zeynde
- 262 Gâze ide manî-i rengînden
Şöyle kim gül reng ala renginden
- 263 Şîveden bir sürme çekdi aynına
Nergis-i şehlâyı almaz aynına
- 264 Vesme itdi dûdeden nûn kaşına
Seyr iden tahsîn ider nakkâşına
- 265 Gözini sâd eyleyüp zülfini dâl
İkisin yüz fitneye eyledi dâl
- 266 Gevher-i nazmı hamâ'il eyleyüp
Hüsnine ervâhı mâ'il eyleyüp
- 267 Hûn-ı âşıkdan dönüp hınnâ yakar
Görenün cânını odlara yakar
- 268 Cidd ü cehd idüp görün arayışın
Nice sanatla ider ârâyışın

İşâret Be-İlm-i Bedî

- 269 Gâh tazmîn ü gehî tarsî ider
Dürlü gevherler düzüp tarsî ider
- 270 Zülfini tecnîs ile iki böler
Her biri ser-fitneler düzdi bular
- 271 Çünkü bu tezyîn ile handân ola
Ehl-i ışkun şevkı sad çendân ola
- 272 İşve vü gunc u delâle başlaya
Kalb-i âşıkdan dil ala başlaya

- 273 Bu kadar hüsn ile bula mâye bû
Perdede yatmak revâ olmaya bu
- 274 Gülşen-i nazm içre olsun cilvekâr
Buna şimden girü olsun cilve kâr
- 275 Sorsalar bu nâzenînün adı ne
Tuhfetü'l-uşşâk didüm adına
- 276 Mahrem olanlar ile kılsun hırâm
Sohbeti nâ-mahreme olsun harâm
- 277 Bu gülistânda ki deh bâb eyledüm
Kâtibî tarzında Deh-Bâb eyledüm

Der-Beyân-ı Ebvâb-ı Kitâb

- 278 Bâb-ı evvel ehl-i ışkun bâbıdur
Tastamâm âşık olanun bâbıdur
- 279 Bâb-ı sâni bezm ü sohbet naklidür
Her sözi bir bezm ü sohbet nuklidür
- 280 Bâb-ı sâlis ucbı terk itmekdedür
İtikâd u sıdkı berk itmekdedür
- 281 Bâb-ı râbi şâmilidür izzetün
İzzete say eyle k'ola izzetün
- 282 Bâb-ı hâmis kamuya eylikdedür
Eyü nedür diseler eylik de dur
- 283 Bâb-ı sâdis yatlıyı terk itmede
Eyülik esbâbını berk itmede
- 284 Bâb-ı sâbidür kanâat mahzeni
Ârifün olur kanâat mahzeni
- 285 Bâb-ı sâmin zindegânî hâlini
Bildürür say eyle idin hâl anı
- 286 Bâb-ı tâsi cümleden olup cüdâ
Yüz tuta emr eyledüğine Hudâ
- 287 Bâb-ı âşir Hakka olmakdur yakın
Ârife bu perdede olur yakîn

288 Hoş makâm-ı dil-güşâdur bu makâm
Cümle uşşâka nevâdur bu makâm

289 Ol makâmı bu düzende seyr iden
Hazz ider âlemde sâz u seyrden

290 Hak gerekse bu düzen üzre düzül
Kendüzünü bu düzen üzre düz ol

291 Ger bu düzene düzülüp olasın
Nice kim istersen eyle olasın

292 Egri gönlümüzi yâ Rab eyle düz
Dilerüz kendü rızân üstine düz

Bâb-ı Evvel Ehl-i Işkun Bâbidur

293 Ey dil-i maşûk-cûy u ışk-bâz
Şâh-ı âlemsin elünde ışk bâz

294 Işkdur cismün tılısminun dili
Ey dil imdi ışk ile depret dili

295 Özge sözdür ışk işi bâzî degül
Yâ Acem dili yâhud Tâzî degül

296 Işk kulzüm gibi bir deryâ durur
Reşhasından günde bin deryâ durur

297 Işk her ne yirde kim duta karâr
Ne hıred kalur ne sabr u ne karâr

298 Leşker-i ışk idicek yagmasını
Key sakın evvel ider yagma sini

299 Sûretâ gerçi ki bir yagmâdur ol
Manîde yagma degül namâdur ol

300 Âşık oldur k'eyleyüp eşkini cûy
Yüzi yire ura ol maşûk-cûy

301 Âşık-ı dîdâr isen ey ışk eri
Şem gibi şevk ile yanup eri

302 Rişte-i ışk oldı cân gözin diken
Görinür bî-ışk olan göze diken

- 303 Işkdur mihnet nihâlini diken
Câm-ı câna derd dürdini dökken
- 304 *Cân be-ışk-ı dilberân kurbân buved*
Cân be-deh er âşıkî kurb ân buved
- 305 *İllet-i âşık zi-illet-hâ cüdâst*
Işk ıztırâb-ı esrâr-ı Hudâst
- 306 Işk elinden almak istersen misâl
Yazayın bir kaç misâl-i bî-misâl

Hikâyet (1)

- 307 Var idi Hâver ilinde bir nigâr
Bendesı olmışdı mihr-i zer-nigâr
- 308 Süzdügince gözlerin ol hûr-zâd
Gamzesine hûn-ı uşşâk idi zâd
- 309 Çözdügince zülf-i anber-bârını
Yillere virürdi anber bârını
- 310 Sûretin arz eylese ol meh-nikâb
Çâk iderdi âftâb u meh nikâb
- 311 Kimsede yüzini görmege mecâl
Yog idi düşde meger ol da muhâl
- 312 Seyr iderdi bir gün ol ranâ püser
Zeyn idüp nâz ile servi ser-be-ser
- 313 Kanda imiş bir garîb âşüfte-kâr
Gitdi elinden olup âşüfte kâr
- 314 Gördügi dem ol dil-ârâmı hemân
Kalmadı cân u dil ârâmı hemân
- 315 Kan ile kûyın(ı) gülzâr eyledi
Yaş ile yolın(ı) gilzâr eyledi
- 316 Derd ile zâr u nizâr olmuşdı key
Âteş-i ışk ile urup câna key
- 317 Sûz ile her gice san bir mûm idi
Odlara yakmaga cismin mûm idi

- 318 Var idi şehrinde bir yâr-ı kadîm
Bir gün ana eydür ey yâr-ı kadîm
- 319 Râh-ı ışk içre aceb bî-derdsin
Cân ile cüyâ-yı ışk u derdsin
- 320 Ol perî-rûyun gamında nitesin
Şöyle benzer kim bu yolda yitesin
- 321 Didi yitmez mi bana bu denlü hâl
Dâm ile dânemdür ol zülf ile hâl
- 322 Mûnis oldum şol kadar sevdâyile
Vire gibi hâküm ol sevdâ yile
- 323 Gark ola gibi dil ol gark-âb ile
Ki âbda dâ'im ola gark âb ile
- 324 Âşıkun çün işi ışk ile biter
Sulı senek âkıbet suda yiter
- 325 Râh-ı cânâna dilâ cân kıl revân
K'irdi maşûka revân iden revân
- Hikâyet (2)**
- 326 Bir güzel var idi milk-i Çîn'de
Yog idi mânendi milk içinde
- 327 Kebg-refât idi Âhû-çeşm adı
Gamze-i şîr-efgeni pür-hışm idi
- 328 Sûret-i nakşı Hıtâ vü Çîn idi
Zülfinün her çîni bir Mâçîn idi
- 329 Zülfine kimse dise misk-i Hıtâ
Öldürürdi söyledün diyü hatâ
- 330 Zülfine dil virdi bir miskîn anun
Ele getürem diyü miskin anun
- 331 Yüzi zerd olmuş idi mânend-i mihr
Hâkini zer eyleyüp iksîr-i mihr
- 332 Çeşmi her şeb subha dek bîdâr idi
Sanasın bir küşte-i bîdâr idi

- 333 Hem-demi bir gün didi ey yâr-ı cân
Kalmamış cismünde gamdan yarı cân
- 334 Gör o gün yüzli neler kılmış durur
Dagca cismün zerrece kalmışdurur
- 335 Az kalmış kim bu bir avuc tuzı
İdesin kaşı kemânınun tozı
- 336 Cân bu yok cismünde kalmış bir nefes
Bir nefesde var ise yok bir nefes
- 337 Agzuna âyîne dutmalı senün
Üzerüne ıtr dütmeli senün
- 338 Her nice ki dirdi ölümden üşen
Ölüm anduginca olurdu o şen
- 339 Sâk-ı arşa irişür dirdi elüm
Görelüm dutarsa bir gün ol ölüm
- 340 Âşık olan kimse ölse dirilür
Tâ ebed zâd eyler anı diriler
- 341 Kim ki âşık olmayınca ölmeye
Bir hayât ire ana kim ölmeye
- 342 Hûn-ı ışk ile ko tolsun bu inâ
Işkdur âşıklara ata ana
- 343 Mülk-i dünyâ benzer mahrûb ite
Saydı merg avlar ana her ki ine
- 344 Âşık-ı sâdık olan serden geçer
Bunda çok dürlü belâ serden geçer

Hikâyet (3)

- 345 Kopdı bir âhû Hıtâ'dan misk bû
Sünbilinden alur idi miski bu
- 346 Çeşm-i sihr-âmûz çerh-ı pîr idi
Sihr ile âlem içinde bir idi
- 347 Zülf-i anber-bûyı gerden-bend idi
İşi uşşâkına her dem bend idi

- 348 Gamze-i gammâzı kılrsa sâhirî
Âciz eylerdi niçe bin sâhiri
- 349 Var idi şehrinde bir hayrân anun
Olmış idi hüsnine hayrân anun
- 350 Ney gibi kılmakdan âh u nâle ol
Kendüni döndermiş idi nâle ol
- 351 Ne kadar nakkâşlar kılrsa hayâl
Anı tasvîr itmek olmuşdı hayâl
- 352 Bir gün ol meh gördi anı haste-hâl
Rahm idüp didi nedür ey haste hâl
- 353 Didi bir dermân iderdüm *men taleb*
Buldum âhirlle *bi-hükmi men-taleb*
- 354 Kimi sorsa yârı olmaz haste ol
Ger ecel tîgıyla olsa haste ol
- 355 Hâk-i pâ-y-ı yâre her kim yüz sürer
Rifat ile mihr-i eflâke sürer
- 356 Her ki derd-i ışk ola bîmâr olur
Pürsişi yârun ana tîmâr olur
- 357 Geh muhayyer sâz ider gâhî nevâ
İşkdur uşşâkı iden bî-nevâ
- 358 İşkdur âşık olanlar pîşesi
Şîr merd-i derdün oldur bîşesi
- 359 İşkdan sal ey dil siper (?) başuna
Tîg-ı ecel bir gün çü salar (?) baş öne
- 360 Gâfil olma işkdan hey âdemî
İşk ile halk eylediler âdemi

Hikâyet (4)

- 361 Var idi Mısr içre bir şîrîn-dehen
Açmaz idi görse ol Şîrîn dehen
- 362 Zülfi idi hüsninün ser-fitnesi
Hâke salmışdı niçe ser fitnesi

- 363 Kim yüzün görse giderdi kendiden
Işk mey olurdu gûyâ kendiden
- 364 Yüzini arz eyledükçe ol nigâr
Çihreler olurdu hûn ile nigâr
- 365 Oldı bir âşüfte-dil hayrân ana
Kim ki görse dir idi hayrân ana
- 366 Dem-be-dem müjgân olsa eşk-bâr
San neyistâna salardı eşk-i nâr
- 367 Kanda kim seyr itse ol rûh-ı revân
Eyler idi yolına rûhı revân
- 368 Reh-güzâr üstinde bir gün yatup ol
Âh iderdi hâk u hûna batup ol
- 369 Ol perî bir bâd-pâ üstinde tîz
Geldi geçdi sanki bâd-ı misk-bîz
- 370 Âh idüp didi benüm ömrümdür ol
Şol hevâyile geçen ömr midür ol
- 371 İhtiyârı kalmayup feryâd ider
Çâre kıl bîmâruna der-yâd ider
- 372 Didi ölmekdür bu derdün çâresi
Ez-hodî bi 'gzer tu tâ in-câ resî
- 373 Didi öldürmek midür beni murâd
Olayın bârî yolunda bî-murâd
- 374 Şevk ile ışkın idüp vird-i cân
Ol perî-rûyun öninde virdi cân
- 375 Gördi ol dilber ki gitdi bu garîb
Kendüye geldi inen emr-i garîb
- 376 Didi gördün mi şeh iken başuna
Derd-i ışkumdan ne geldi başuna
- 377 Söyledi ol mürde âşık bir hadîs
Kim bu resme vâki olmuşdur hadîs
- 378 Işk natında diyen rûhına şâh
Olısardur âlem-i manîde şâh

379 Bir dahı cân olsa virsem yoluna
Hâk olup ışk ile girsem yoluna

380 Dâ'imâ dil-şâd olur ol sîne-çâk
Ki gam-ı dilberle ola sîne çâk

381 Ger içürse ana tîg-ı âb-gûn
Haşre dek cûş eyleye serhâb-gûn

382 Yüzini döndermeye cânândan
Öldürürse dimeye cân andan

383 Ey Atâ şöyle gelür miskînlere
İşkdur ata ana miskînlere

Hikâyet (5)

384 Var idi Kişmîr'de bir meh-cebîn
Hâk-i pâyına sürerdi meh cebîn

385 Gamzesi mest-i belâ-engîz idi
Çeşmi her taraf-ı pür-engîz idi

386 Sünbül-i miskîn-i anber-bûy idi
Ana nisbet misk ü anber bûy idi

387 Cevher-i mülden bezense ârızı
Reng-i gül görünür idi ârızı

388 Mihr-i rûyından eger nûr alsa mâh
Bedr olurdu mâh tâ pâyân-ı mâh

389 Âşık olur ol güle bir zerd-rû
Eşkini sürh eylemişdi zerd rû

390 Eşk-i çeşminden cihân seyl-âb idi
Çeşmi yanında niçe seyl âb idi

391 Bir sadâ saldı cihâna ışk ile
Toldı kühsâr-ı cihân ol ışk ile

392 Her zemân işiydi ışk ile beter
Gerçi âlem işi ışk ile biter

393 Bir gün ol er tavf iderken bir mezâr
Bir nidâ irdi ki miskîn kılma zâr

- 394 Ben de sinün gibi idüp çok niyâz
Sûz-ı derd ile ne kış bildüm ne yaz
- 395 Yüz urup her yâre vü her câre ben
Derd-i ışka istedüm bir çâre ben
- 396 Ölmeden gayrı devâ yokdur ana
İbret isteyen kişi bini ana
- 397 Çün bunu işitdi ol âşüfte-hâl
Oldı bir yirden ana âşüfte hâl
- 398 Azm-i meydân-i ser-i kûy eyledi
Mergi çevgân u seri gûy eyledi
- 399 Yârdan ayru yirini yirini
Âhiret evinde dutdı yirini
- 400 Âşıka âlem serâyıdur sakar
Tan mıdur cân ile eylerse sefer
- 401 Cânunı pâre nisâr it âşıkâ
Cân nisâr olmak yaraşur âşıka
- 402 İşkdur uşşâka her dem desti yâr
İşksuz el virmez ey dil dest-i yâr
- 403 Dünyede ol âşıka bin ışk ola
Kim ölüp yitince işi ışk ola

Bâb-ı Sâni Bezm ü Sohbet Naklidür

- 404 Ey kul-ı âvâre sohbet-dost ol
Gice gündüz ehl-i sohbet-dost ol
- 405 Ehl-i işkun sohbetin eyle kabûl
Tâ sebük-rûh olasın misl-i kabûl
- 406 Ehl-i işkun sohbeti cân-bahş olur
Belki andan âleme cân bahş olur
- 407 Cân vir ol yire ki sohbet andadur
Gâfil olmagıl ki sohbet anda dur
- 408 Sohbet-i dânáda olsan misk-bû
Bî-hatâ oldum diyeydün misk bû

- 409 Sohbet ü hizmetde yog ol var sen
Tâ yine başdan olasin var sen
- 410 *Tû me-gû ki men gürizânem zî-nîst*
Belki û ez-tu gürizânst nîst
- 411 Seng-i sürme çünkü ider gözde yir
Nûr-ı mahz olur olan zulmâtı yir
- 412 Sohbet-i matlûba cândan tâlib ol
Erdügünden sonra ulu tâlib ol
- 413 Sohbet ile kesb ider gil bûy-ı gül
Sohbet ile katre olur bahr-ı kül
- 414 Bir niçe dem kim ola yâri gül âb
Âb iken olur anun adı gül-âb
- 415 İçini pâk itseler bir pâre sâz
Niçe şîrîn leble eyler işe sâz
- 416 Şîşe itse kendüyi bir pâre seng
Cem olur anda perîler şûh u şeng
- 417 Koma elden sohbet ü hizmet yolın
Dâ'imâ sohbetde hizmetde bulın
- 418 Sohbete say it derûn-ı pâk ile
Yoksa kaldun bu dil-i gamnâk ile
- 419 *Hayf ber-ömrî ki bî-yârân güzeşt*
Ömr ne'bved ân ki bî-yârân güzeşt
- 420 Dir isen bu sözlere kanı nazîr
Kıssalar nakl eyleyelüm bî-nazîr

Hikâyet (1)

- 421 Bir şeh-i âdil var idi Şâm'da
Kulıydı cümle Mısr u Şâm da
- 422 Kimseye devrinde gam kîn itmemiş
Kimseyi cevriyle gamgîn itmemiş
- 423 Zerrece güç görmemiş andan diyâr
Cümlesi bin cân ile olmuş idi yâr

- 424 Sordı bir yâri o sâhib-devlete
Kim ne yüzden oldu sâhib devlete
- 425 Didi bir dervîş idüm ben hırka-pûş
Olmış idi aybuma ol hırka pûş
- 426 Cân ile bin dil virüp bir pîre ben
Sıdkı ırgürmiş idüm bir yire ben
- 427 Hizmete bel bağlamış cârûb idüm
Elde geh pâ-rûb u geh câ-rûb idüm
- 428 Şem gibi sohbetinde subha dek
Yanar idüm durmayup bir yirde dek
- 429 Bakdugınca dem-be-dem benden yana
Hoş duâlar eyleyüp dirdi bana
- 430 Şemveş pîr olıcak ey nev-cüvân
Göreyin kim başdan olasin cüvân
- 431 Bu safâ te'sîridür ol sohbetün
Lîk binde bir durur ol sohbetün
- 432 Pîr-i sohbet-bîn olur ana cân
Pîre hem-dem ol ki ola âgâh cân
- 433 Ey Atâ eyülere hem-sohbet ol
Bilmiş ol kim sohbet oldur sohbet ol

Hikâye (2)

- 434 Var idi bir şehriyâr adı Esed
Mûr olurdu çengine düşse esed
- 435 Gözi rûşenlerden idi gönli hem
Dünye için çekmez idi gönli hem
- 436 Dünyede zâhir olaldan fazl u cûd
Gelmemiş anun gibi sâhib-vücûd
- 437 Sohbet idi işi ehliyle müdâm
Şevkî câm itmiş idi ışkî müdâm
- 438 Kullarıydı pâdişâhân-ı cihân
Pâdişehler ana kul olmuş cehân

- 439 Bir ogul virmiş idi ana Kerîm
Kendi gibi mazhar-ı lutf u kerîm
- 440 Hüsn-i hulk ile cemâl ile kemâl
Zât-ı pür-cûdında cümle ber-kemâl
- 441 İdicek dünyâ serâyından güzer
Şeh vasiyyet eyleyüp andan gider
- 442 K'ey gözümün nûrı ey cân-ı peder
Sen esen kal gitdi uş cân-ı peder
- 443 Ehl olan yâri ganîm it kendüne
Sohbetini bil ganîmet kendüne
- 444 Hem-nefes olmaga say it âkile
Kim bulur kuvvet anunla âkile
- 445 Bu sözi ne hoş buyurmuşdur Resûl
Cânib-i Hak'dan olup halka resûl
- 446 İki yâr-ı sâdık ey gözümde nûr
İki eldür kim biri birin yur
- 447 Hoş saâdetdür eyüler sohbeti
Cân virüp alur eyüler sohbeti
- 448 Âmı terk it sohbet eyle hâs ile
Sohbet oldur k'ola hâssü'l-hâs ile

Hikâyet (3)

- 449 Bir şeh-i âdil var idi Zeng'de
Ehl-i zengün gönli andan zengde
- 450 Kimisini inledür idi ûdveş
Kimin odlara yakardı ûdveş
- 451 Mahzen-i hırs u hevâ idi dili
Oluban ol mahzenün dili dili
- 452 Kendüye mabûd idinmiş âteşi
Tünd ü bed mihr idi gâyet âteşî
- 453 Görmemiş anun gibi bir Zeng-bâr
Yüzi bir ebr idi gûyâ zeng bâr

- 454 Var idi bir hoş vezîr-i âdili
Hoş degüldi filine katâ dili
- 455 Dâ'imâ dirdi zulemden pâyunı
Aldun ey şeh yiter it çek pâyunı
- 456 Unıldı tabî ile kûs u alem
Âlem içre zulm ile oldun alem
- 457 Bir gün ol şeh itdi azm-i saydgâh
Gâh seyrân eyler idi sayd gâh
- 458 Bîşeden çıkınca bir âhû hemîn
Sıçradup atın didi "yâhû" hemîn
- 459 Geçdi nice deşt ü sahrâ tag u râg
Leşkerinden düşdi şeh haylî irag
- 460 Ol kaçurduğı avın arayı ol
Buldı bir cennet-misâl arayı ol

Der-Vasf-ı Pîr-i Manâ

- 461 Kim safâ bulurdı hâkinden cinân
Oturur içinde bir ehl-i cenân
- 462 Oluban ankâ gibi halvet-güzîn
Yüz(i) pür-nûr eylemiş halvet gözin
- 463 Hâtırı kesretten irâz eylemiş
Cevherine cismi arâz eylemiş
- 464 Tâati nûrı yüzinde berk urur
İrdügin yakar sanasın berk urur
- 465 Kûh gibi bâ-sebât u bâ-vakâr
Her dem üstinden geçer yagmur u kar
- 466 Mahrem oldı geldi ol dervîşle
Nitekim hem-dem olur dervîşle
- 467 Didi n'eylersin bu tenhâ gûşede
Söyle ahvâlün irişsün gûşa da
- 468 Çün safâ bulmuşdı şeyhün hâtırı
Anda yüz gösterdi şâhun hâtırı

- 469 Bildi kim ehl-i cefâ vü zulmdür
Elleri inleden anun zulmidür
- 470 Didi diyeyin mi ahvâli dürüst
Didi kim ey pîr-i nûrânî dürüst
- 471 Didi sana dâd elünden senün
Gitmelü olduk bu ilünden senün
- 472 Hak ki mülk ü şehre yâr itdi seni
Cevr içün mi şehriyâr itdi seni
- 473 Hak kapusıdur tapun çûbânsın
Gürgveş cevrun niçün cûyânısın
- 474 Memleketde her kime olsa zarar
Hak anı yarınki gün senden sorar
- 475 Dirliginde er gerek bir iş ide
Hayr ile ana sonra her kim işide
- 476 Şol kadar çekdi anı eyü söze
Kalbini sâf eyledi süze süze
- 477 Söz süzeğiyle süzüp sâfi ânı
Gill u gışdan eyledi sâfi ânı
- 478 Söz suyu çün yir bırakdı gönline
Hak anun rahmet bırakdı gönline
- 479 Âsitîn gibi öpüp ol dem elin
Eyledi tevbe alup şeyhün elin
- 480 Dâmeni gibi düşer ayagina
Âferîn ol sâkînün ayagina
- 481 Tevbe itdi zulme sâhib-adl olup
Kendüye yâr u musâhib adl olup
- 482 Ey gönül te'sîrini gör bir demün
Zâyi itme dünyede hiç bir demün
- 483 Hem-dem ol anlara ki ola gönli bay
Kim bulunmaz anlara âlemde tay

Hikâyet (4)

- 484 Var idi bir zâhid-i perhîzkâr
Eylemişdi kendüye perhîzi kâr
- 485 Mihr mânendine âlem-gerd idi
Himmetinde mihr-i âlem gerd idi
- 486 Var idi hakkında çok pâk itikâd
Olduğuçün kendü de pâk-itikâd

Der-Vasf-ı Pîr

- 487 Kul idüp rûhına ser-keş nefsi
Gûşmâl eylerdi dâ'im nefsi
- 488 Bî-nazîr idi velâyet içre ol
Bir emîr idi vilâyet içre ol
- 489 Geh medâr olurdu çerhe kutbvâr
Geh feleklerde uçardı kutb vâr
- 490 Sûretâ geydügi şâl ile kilîm
Hakka olmuş idi manîde Kelîm
- 491 Ana bir tâlib didi ey nûr-ı pâk
Eyle bu hâk-i hakîri nûrnâk
- 492 Nimet-i Hakk'un hazînedârısın
Kufî-1 destün sen hazîne dârısın
- 493 Âftâb-ı âlem-ârâsın n'ola
Pertevünden zerre ger rifat bula
- 494 Her ne denlü yagdurursa şeb nemi
Gün togıcak cezb ider ol şeb-nemi
- 495 Şeyh didi dünyede dârü's-selâm
Ehl-i ışkun sohbetin bil ve's-selâm

İşâret Be-Sâz

- 496 Sohbetün sâzın düzet mugnîdür ol
Işk bezminde sana mugnîdür ol
- 497 Ehl-i derdün öğretüp kânûnını
Çengüne alma riyâ kânûnını

498 Sohbet-i dânâda bî-haddür havâs
Anlamaz ol nükte(y)i illâ-havâs

Bâb-ı Sâlis Ucb(ı) Terk İtmekdedür

- 499 Ey dil-i âvâre terk it ucbı var
Yiter ayaklarda ol kim ucbı var
- 500 Ucb ile baş kalduran başdan çıkar
Bu hevâyı merd isen başdan çıkar
- 501 Ucb için red eyledi Firavnı Hak
Virmedi ol kâfire fer avn-ı Hak
- 502 Ehl-i ucb olan azar Nemrûd olur
Ger kala kalbinde bir nem rûd olur
- 503 Dünyede şol âşka cândan dürûd
Terk idüp ucbı kıla eşki dü rûd
- 504 Ucb kim üç harfdür üçü de kec
Râstlık istersen üçinden de geç
- 505 Ucb ile sûretde kim birdür aceb
Hiç bilür misin nedür sırrı aceb
- 506 Yanî sen bir kara topraksın garîb
Bu enâniyyet olur senden garîb
- 507 Meskenet olsa libâsı âdemün
Yaraşur kim toprag idi âdem ön
- 508 Ger meseller ister-isen bî-şümâr
Dinse dükenmeye tâ rûz-ı şümâr

Hikâyet (1)

- 509 Hitta'-i Magrib'de bir şeh var idi
Her dem ihsânı dürr-i şehvâr idi
- 510 Leşkerine ol emîr-i mülk-bahş
Gâh şeh eylerdi gâhî mülk bahş
- 511 Askeri bî-hadd idi mânend-i rîg
Lîk ehl-i kibr idi ol mürde rîg

Hikâyet (2)

- 512 Mucib oldugıyçün ol şâh-ı cihân
Halk-ı âlem andan olmışdı cehân
- 513 Nâgehân bir düşmen oldu âşikâr
Kasd kıldı eyleye anı şikâr
- 514 Kimi kim bilürdi kendüye o yar
Bulmadı birini kendüye uyar
- 515 Aklını dirince ol düşmen yiter
Kendü nefsi âdeme düşmen yiter
- 516 Gördi kim ceng ile bulmaz çâre ol
Çog ider ceng ile bulmaz çâre ol
- 517 Say idüp bulınca leşkerden kerân
Ardına düşdi anun hayl-i kirân
- 518 Kanda gitdiyse izin izlediler
Özini sayd itmege özlediler
- 519 Gördi kim sayd olur şöhre ol
Hep gülünç olısar il ü şehre ol
- 520 Gönlini derdi ile pür-tâb eyledi
Kûhdan kendüyi per-tâb eyledi
- 521 Ehl-i ucba hasleti düşmen yiter
Düşmen olmaz dünyede andan beter
- 522 Diler isen olasın ey yâr esen
Ucbı terk it olma ana yâr sen
- 523 Ucb urur reh-rev olanlar râhını
Key sakın idinme ey dil râh anı
- 524 Ucb çok ser-leşkeri pâ-mâl ider
Çok fakîri meskenet bâ-mâl ider
- 525 Devletüne gırra olma ey garûr
Kara topraga yaraşur mı gurûr

Hikâyet (3)

- 526 Var idi bir melik Îrân-şâh adı
Cümle-i Tûrân u Îrân şâhidi

- 527 Kendüsi bir serv-i lâle-had idi
Sebze gibi askeri bî-had idi
- 528 Leşker emrinde yog idi eksügi
Dâ'imâ ceng itmek idi eksügi
- 529 Gerçi kılmışdı şeh-i Îrân anı
Lîk sırdı cengde Îrân anı
- 530 Kanda kim varaydı olurdu tebâh
İder idi yakuban cismin teb âh
- 531 Çok sıdılar ol şeh-i leşker-keşi
Virmese Hak neylesün leşker kişi
- 532 Nâgehân bir gün yine düşmen sıdı
Ugraşıcak yine ol düşmen sıdı
- 533 Gördi ol mîri kaçarken bir azîz
Didi ey mîsr-ı cihân içre azîz
- 534 Olma inen hod-nümâ vü ucb-gîn
Râst gelmez şâh olana ucb u kîn
- 535 Meskenet şehrinde şehliga düriş
Meskenetden gâfil olma budur iş
- 536 Himmet it miskîn olaydun ola mı
Nâfeveş miskîn olaydun ola mı
- 537 Âdemî-sîret olan ucbı n'ider
Dîv-sîretler kamu ucbımı der

Tenbîh Be-İlm-i Ahlâk

- 538 Eyle evsâf-ı behîmînden güzer
Bad-ez-ân vasf-ı sibâi gider
- 539 Vasf-ı şeytânîyi andan eyle terk
Bul melek vasfında bî-had bâr u berg

Hikâyet (4)

- 540 Var idi bir server adı Pîl-ten
Bebr-peyker ü şîr-gurriş u pîl-ten

- 541 Kangı düşmen üzre salsa tîgını
Cevherinden ol dem eylerdi ganî
- 542 Toldururdu sepdügince tîrini
Dürr ile demrenlerinün yirini
- 543 Kılca depretse kemânından zihi
Tîr-i çerh eyledi ahsent ü zihî
- 544 Yürise azm eyleyüp her ne yire
Cümle korlardı el arkasın yire
- 545 Olduğıçün kendüsi dervîş-dost
Ana idi hâce vü dervîş dost
- 546 Meskenetle key katı meşhûr idi
Yüzi san kim yire düşmiş hür idi
- 547 Çün yog idi ucbı olup dost-kâm
Buldı andan düşmen ile dost kâm
- 548 Kılduğıçün meskenet ol nîk-nâm
Kendü gitdi kodı uş bir nîk nâm
- 549 Bende it ucb(1) hudâvend eyleme
Kula lâyıık mı hudâvend eyleme
- 550 Hâk olana yaraşur çün meskenet
Hâk olursan başlar üzre mesken et

Hikâyet (5)

- 551 Şehr-i Bagdâd içre bir ranâ-cemâl
Kopdı ki andan buldı her ranâ cemâl
- 552 Menba-ı ihsân u ahsen-halk idi
Gûyiyâ kim bir musavver hulk idi
- 553 Şöyle matbû u hoş u mevzûn idi
Sanasın bir gevher-i mevzûn idi
- 554 Ömrveş hem-dem ü mülâyim rûhveş
Nâzük-endâm u sebük-dil rûhveş
- 555 Hüsn gibi fitne-i âhir-zemân
Görmemişdi evvel ü âhir zemân

- 556 Gonca içindeki gülden pâk idi
Dürr-i deryâdan dahı bî-bâk idi
- 557 Kim ki görse çeşm-i hâb-âlûdesin
Anı gören dirdi hâb-âlûde sen
- 558 Her gün artardı cemâli gün gibi
Şol bahâr eyyâmı içre gün gibi
- 559 Didi bir gün ana bir hüsn-i bedî
Kim Hudâ virmiş sana hüsn(i) bedî
- 560 Bu senün hüsn ü bahânun sırrı ne
Bizi âgâh eyle billâh sırrına
- 561 Biz getürdük hat dahı sen sâdesin
Biz gama olduk harîf ü şâda sen
- 562 Didi bu denlü bilürven bir kezin
Bana gönlüm didi kim dur bir gezin
- 563 Durdum ol demde yirümden şâd-kâm
Kebgveş seyr eyledüm bir nice gâm
- 564 Hârzâr içre yatur gördüm bir er
Sordum ahvâlin anun birer birer
- 565 Lutf u hulk ile ne yirdensin didüm
Gökden mi indün ya yirdensin didüm
- 566 Söyleyicek bildüm ehl-i hâl imiş
Ana bu sûret dahı bir hâl imiş
- 567 Pâk idüp pâyından ol dem gillerin
Sürdüm ayagına yüzüm güllerin
- 568 Çün beni bî-ucb gördi nev-niyâz
El götürdi eyledi Hakk'a niyâz
- 569 Didi çün bu hizmete eyledün kıyâm
Kala hüsnün böyle tâ rûz-ı kıyâm
- 570 Ol duâdandur ki bu hüsn ü bahâ
Kaldı bende ol duâyâ ne bahâ
- 571 Sen dahı bencileyin alsan duâ
Olmaz idün böyle merdûd u degâ

- 572 Âdem oğlın ucb eyler dîv-nakş
Elün ile eyler ana dîv nakş
- 573 Kibrüni terk eyle olma ucbdâr
Niceleri eylemişdür ucb dâr
- 574 Kibri terk it eyle baş yaragını
Kibri sevmez şöyle bil yârâ Ganî
- 575 Çünkü kibr ü gebr olur sûretde bir
Kibri terk it kılmagıl sûretde bir

Hikâyet (6)

- 576 Var idi bir gül-ruh u rengîn-izâr
Yog idi anun gibi rengîn izâr
- 577 Kebg-reftâr idi bâlâsı yüce
Her taraflarda belâlusı niçe
- 578 Gamzesi bir nâvek-i per-tâb idi
Kaşı yayından kavis ber-tâb idi
- 579 Ansuzın bir kerre arz itse yüzün
Topraga salardı uşşâkun yüzün

Sıfat-ı Ucb

- 580 Kibri hüsninden ziyâdeydi velî
Eylemişdi hüsnine kibri velî
- 581 Yûsuf anılsa der idi bendedür
Anda olmayan bahâlar bendedür
- 582 Ansalar Şîrîni dirdi zendür ol
Hırmen-i hüsnümde bir erzendür ol
- 583 Kûha keh dimezdi deryâya senek
Şâh-bâza şerçe sî-murga sinek
- 584 Seyr iderdi nâz ile gögsin gerüp
Anı bir âşık bu sûretde görüp
- 585 Didi nice nâz idersin sevdüğüm
Bana rahm eyle çü bildün sevdüğüm
- 586 Bî-zer ü bî-zûram ey meh pâresi
Bir dem onılmaz yüregüm yâresi

- 587 Didi git gelme bu yire bir dahı
Yoksa hâlünü iderem bir dahı berdahı
- 588 Ne yüz ile bana dırsın bî-zerem
Çünkü ben bî-zer olandan bizerem
- 589 Zer ider uşşâkun işini direm
Sözlerüm dürrin işit sana direm
- 590 İncinüp döndürdi ol reh-rev yüzün
Silkdi üstinden evel yolun tozın
- 591 Didi bu büt ger büt-i âzer durur
Geçdüm andan çün murâdı zer durur
- 592 Bu gönül bir sırçadur çünkim sına
Bütün olmaz ger inanmazsan sına
- 593 Ol ayun on dördi her dünden döne
Eksüli başladı çün bir gün düne
- 594 Reng rû kalmadı ol gül-çihrede
Pâre pâre oldu çün gül çihre de
- 595 Gerçi bir gül yüzlü idi ol hilâl
Bükilüp inceldi mânend-i hilâl
- 596 Buhl u ucun mihnet ü gamdan berî
Nâle biri derd-i bî-dermân biri
- 597 Düşmen idin ucı sakın kılma dost
Düşmeni lâyıık degüldür kılma dost
- 598 Ucbdur iden seni bî-menzilet
Ucbı ko gönüller içre menzil et
- Bâb-ı Râbi Şâmilidür İzzetün**
- 599 Ey gönül cûyâ-yı ehl-i izzet ol
Kim ider cûyâyı ehl-i izzet ol
- 600 Eyleme nâ-ehl olana hürmeti
Vardur anun ehl olana hürmeti
- 601 İzzet ehlinde olur her âb-rû
İzzeti olmasa bulmaz âb-ı rû

- 602 Her gönülde k'ehl-i izzet pîrvâr
Başlar üstinde anun yiri var
- 603 Ol gönül sürer safâ izzet bile
Ehl-i izzet hizmetin izzet bile
- 604 Hâk-i râh ol ehl-i izzet yolına
Tâ sana da izzet eyler bulına
- 605 Az sanma dünyede izz ehli bol
Varunı yog eyleyince iste bul
- 606 *Tâlib-i Hak şâh u yâ bende buved*
Her ki cüyend'est yâbende buved
- 607 Ger meseller ister isen sad hezâr
Nagmeler idüp olayın sad-hezâr
- Hikâyet (1)**
- 608 Bir melik var idi Ferruh-baht adı
Adı gibi hûb u ferruh-baht idi
- 609 Husrev-i kîndâr u adâ-cûy idi
Kılıcından hûn-ı adâ cûy idi
- 610 Berk gibi germ olup çekdükçe tîg
Kuhl olurdu darbına döymezi tîg
- 611 Oynasa cisminde hışmından tamar
Getürürdü anı düşmenden tamar
- 612 Kanda kim azm itse ol kişver-sitân
Tîg ile tolardı ol kişver sinân
- 613 Olsa düşmende demürden kala ten
Dir idi âciz degülem kala ben
- 614 Dâ'imâ düşmenle idüp kârzâr
Kâfirün olmuşdı andan kâr zâr
- 615 Bir gazâ içre irüp hükm-i kazâ
Anda kim ide namâzını kazâ
- 616 Başlayup Kur'ân okurken ansuzın
İrdi bir tîr ü tamâm itdi sözin

İşâret Be-Evsâf-ı Tîr

- 617 Sînesine yiyicek ol hâkiyi
Cânı terk itdi bu cism-i hâkiyi
- 618 Sînesin kim kıldı ol tîre kubûr
Gitdi mamûr oldu cisminden kubûr
- 619 Cismini k'ol tîre kandîl eyledi
Cânını envâra kandîl eyledi
- 620 Çün tenin ol oka pûte eyledi
Zerr-i ışka cânı bûte eyledi
- 621 Gördi ru'yâsında anı bir azîz
Cennet-i Adn içre muhtâr u azîz
- 622 Sordı kâfirle gazâlardan mıdur
Ehl-i İslâma azâlardan mıdur
- 623 Didi birinden de ırmadum velî
Anda kim kılmışdı Hak bini velî
- 624 Bir fakîre ugrayup bir kez selâm
Andan öndin virmiş idüm v'e's-selâm
- 625 Andan irişdi bana bu izz ü nâz
Görmenüz âlemde Hakk'un izzin az
- 626 Basma bî-izzet yola bir dem kadem
Tâ ki anda göresin bir dem kadem
- 627 Ehl-i izzet hâk-i râhın sürme bil
Nefini görmek dilersen sürme bil
- 628 İzzet eyle ey gönül izz ehline
Kim azîz olur düşen izz ehline

Hikâyet (2)

- 629 Germ olup meclisde bir gün Şeyh-i Câm
Sundı hamr-ı marifetden bize câm
- 630 Ehl-i meclis cümle ser-mest oldılar
Gûyiyâ meyden geçüp mest oldılar
- 631 Nâ-gehân bir hâm idüp andan güzer
Gördi bî-mey halk kendüden gider

- 632 Münkir idi bâver itmezdi o hâm
Marifet mey olduğına lafz câm
- 633 Didi nice şeyh bu câdû imiş
Halkı kırmış sanasın câdû yimiş
- 634 Nice bir câhilleri aldayasın
San bular tıfl oldılar sen dâyesin
- 635 Geldi bu söz gönlüne şeyhün katı
İncinüp ol meclis içre key katı
- 636 İhtiyârı kalmayup bir hû didi
Hâ diyince hû ana “yâhû” didi
- 637 Hâlini işitdün ol bî-izzetün
Terk it ol hâli dilersen izzetün
- 638 Sanma kim izzetsüz olan iş biter
Kim olur izzetsüz olan iş biter

Hikâyet (3)

- 639 Bîşr-i Hâfi bir aceb mey-hâr idi
Ehl-i Hak yanında çün mey hâr idi
- 640 Mey-perest idi harâbât idi ol
Sanasın pîr-i harâbât idi ol
- 641 Bir gün ol keyfiyyet ile seyrde
Yürür iken her makâmı seyr ide
- 642 Bir varak gördi yatur hâşâkde
Kâbiliyyet kişiden hâşâ gide
- 643 Gül gibi yirden götürdi anda
Gördi bismillâh yazılmış anda
- 644 Dünyelikde bir peşîzi var idi
İtra virdi çâr-sûya varıdı
- 645 Ol abîr içre o dem hoş bû anı
Saklayuban eyledi hoş-bû anı
- 646 Kaldurup destin sokar destârına
Lîk ne destin bilür destârı ne

- 647 Yine meşgûl oldu kâr u bârına
Nûş-ı meyden gayrı kârı bârı ne
- 648 Var idi bir ammı ehlullâhdan
Devlet ana k'ola ehlullâhdan
- 649 Bir nidâ irdi ki bizden bişre var
Müjdegânî eyle yanî Bişr'e var
- 650 Adumuza hürmet itdi ol bizüm
Biz dahı ana didük kim ol bizüm
- 651 Bu nüvîde şâd olup şûrîde pîr
Gûşesinden sıçradı mânend-i tîr
- 652 Gerçi bir mihr-i cihân-ârâdı ol
Vardı Bişr-i Hafî aradı ol
- 653 Gördi bir mey-hâne küncinde yatur
San bir ejderdür ki gencinde yatur
- 654 Göricek hâlini bir âh eyledi
İder isen sen de bir âh eyle di
- 655 Kim derûnından geçüp Bişr'ün revân
Sıçradı hâbından ol rûh-ı revân
- 656 Didi kim ey Bişr ne âlemdesen
Ne amel kıldun aceb âlemde sen
- 657 Kim Hak'a şâyeste ola ol amel
Olmaya tasnîf ü kavî ile amal
- 658 Didi ben ana yarar iş itmedüm
Kimse didiyse dahı işitmedüm
- 659 Müdmin-i hamrem işüm şurb itmedür
Didi yiter eyledün şurb itme dur
- 660 Şimdiden girü Hak adın okı di
Kim seni Hak hazretine okıdı
- 661 Fikre taldı eyleyüp eşkini cû
Kendi ahvâlini kıldı cüst ü cû
- 662 Hânedan agyârı çünkim sürdi ol
Kıssa(y)ı bildi safâlar sürdi ol

- 663 İzzet itdi çünki Hakk'un nâmına
Hak anı ırgürdi izzet bâmına
- 664 Bir azîz oldı oturdı fârig ol
İzzet istersen gönül gel fârig ol
- 665 Fârig olmayınca bulunmaz fürûg
Sabr ile helvâ olur acı korug
- 666 İzzet it mahbûba kıl cevrine sabr
Gül-şeker bil elüne sunarsa sabr

Hikâyet (4)

- 667 Var idi bir er kişi Marûf adı
Fâka vü fakr ile key marûf idi
- 668 Hırkası sad-pâre idi gül gibi
Belki yog idi hisâbı göl gibi
- 669 Nîk sözler söyler idi gül gibi
Fikrler eylerdi akl-ı kül gibi
- 670 Uçdugınca hâtırınun tâ'iri
Lâ-mekânda eyler idi tâ'iri
- 671 Gün yüzinden alur idi rengi zer
Hâk rengiydi yanında reng-i zer
- 672 İster idi dâ'imâ Hak'dan hakı
Hak budur ol sevgünün budur hakı
- 673 Zâhiri yoksul u gönli bay idi
Dinle anı kim ne resme bayıdı
- 674 Var idi bir oğlu gâyetde güzel
Hak ana virmişdi bir resme göz el
- 675 Seyr iden unıdur idi kendüyi
Vahdete varurdu kalmazdı düyi
- 676 Nitekim hüsnine hem-tâ yog idi
Hürmet ü izzetde hem tâ yog idi
- 677 Hasteler hâline çeşmün bilmez em
Diseler derdini anı bilmezem

- 678 Lal-i cân-bahşun velîkin bilür em
Diseler dirdi ben anı bilürem
- 679 Meclisinde ansalar halvâ-yı ter
Eydür idi leblerüm halvâ yiter
- 680 Gûyiyâ bir necm idi kim çerh-i pîr
Görmemişdi mislini ömrinde bir
- 681 Lutf ile kul itdi âlem halkını
Şöyle severlerdi âlem halkı anı
- 682 Beglerinün fırsatın beklediler
Öldürüp ol dil-beri beglediler
- 683 Hürmet itdi çünkü halk-ı âleme
Anı sultân itdi halkı âleme
- 684 Ey dil istersen ola izzet müdâm
Âlemün halkına sen izz et müdâm
- 685 Hâne-i izzetde kıl cânı mukîm
İster isen ey gönül cân-ı mukîm
- 686 Âdemi her hill ile her hürmete
Döyer ü döymez cihânda hürmete

Hikâyet (5)

- 687 Kopdı bir âhû Hoten'den misk ü bûy
Ergavân-i rûyı idinmiş miski bûy
- 688 Leşker-i hüsni ideydi tâ hutun
Olur idi pür-hıtâdan tâ Hoten
- 689 Şöyle zîbâ görünürdi hüsni anun
San güneş bir perteviydi hüsünün
- 690 İş iderdi dâ'imâ şâd u ferâh
Hem-dem-i şâdî idi yâri ferâh
- 691 Zühreveş işi güci her dem tarab
Eylemezdi kimsene ansuz tarab
- 692 Gün gibi nûrânîyidi manzarı
Kirah yüceydi felekden manzarı

- 693 Hüsniñün zerrâtı âlem zerresin
Vasf iderlerdi diyeydün zerresin
- 694 Deşt ü sahrâda meger ol lâle-rûy
Geşt iderdi zeyn idüp çün lâle rûy
- 695 Gördi bir der-mânde mehcûr u zâr
Topraga batmış olup zerd ü nizâr
- 696 Âteş-i mihr ile bagrı sûhte
Müstaid-i şevka olmuş sûhte
- 697 Şule-i hûrşîd ile yanup bişer
Rahm idüp didi hey üftâde beşer
- 698 Sâye saldı geldi ana yârısı
Tanladan geçince günün yarısı
- 699 Gözin açdı gördi bir serv-i revân
Sâyebân itmiş olan servi revân
- 700 Kaldurup yüzini hâk-i râhdan
Kimse seçmezken o hâki râhdan
- 701 Depredüp dilin didi ey sîm-ber
İtmiş iken serv-i bâlâ sîmi ber
- 702 İzzet itdün bana hakk ana cizâ
İzzet eyleye sana rûz-ı cezâ
- 703 Dilerem pîr olma hergiz ol cüvân
Kaldı pîr olmadı hergiz ol cüvân
- 704 Hîç hâr olma ya izzet gûş olan
Gûş ideler kavlümi ehl-i gûş olan
- 705 İzzet eyle nüh felekden berter ol
Ehlin eyler nüh felekden berter ol
- 706 Hûb-ı bî-izzet ne denlü olsa hûb
Hûb olur manîde andan seng ü çûb
- Bâb-ı Hâmis Kamuya Eylikdedür**
- 707 Ey gönül cehd eyle tâ merd olasın
Niçe bir nâ-ehl ü nâ-merd olasın

- 708 Baglayup bilüne merdâne kemer
Eyülerden ol sakın olma kem er
- 709 Nefsinün atına eylikden ey er
İdüp üstine süvâr ol ur eyer
- 710 Sen dahı ur tevsen-i taba uyan
Kem kişilere gönül ana uyan
- 711 Cümle eylikler yavuzlık terkidür
Saydgâh-ı Hak'da ranâ terkidür
- 712 Eylik idebilür isen eyüsin
Kim güzîn itdün eyüler eyüsin
- 713 Eylik eyle her eyüye yatluya
Dime kim bu eyüdür bu yatlu ya
- 714 Kim de kim bir yatluluk peydâ olur
Sâhibine ol pey-â-pey dâ olur
- 715 El uzadup kim ki eyler bir bedi
Ol bed âhir bend idiser ol yedi
- 716 Ey olan âlî eger nâzil ola
Rahmet-i Hak farkına nâzil ola
- 717 Eyü ol eyüler ile halvet it
Gülsitân-ı halka içre celvet it
- 718 Eyüler her yatludan bulur halâs
Zer gibi kim bula gışşından halâs
- 719 Nîk-rev ol nîk-rû ol nîk-râ
Tâ ki râyuna diyeler nîk râ
- 720 Ger meseller istesen idem revân
Köhne lafz içre nice tâze revân

Hikâyet (1)

- 721 Var idi bir hâr-keş miskîn ü hâr
Hârdan cânında yüz bin hâr-hâr
- 722 Muttasıl çekdügi bâr-ı hâr idi
Fakr elinden n'eylesün nâ-çâr idi

- 723 Hâr ile gûyâ şeh-i Ferhâr idi
Hârsuz bî-kerr ü bî-fer hâr idi
- 724 Bir gün ol dil-rîş olup pür-hâr püşt
Geşt iderdi deşti misl-i hâr-püşt
- 725 Gördi kim bir sîne-çâk u huşk-leb
Beste yatur âb gibi huşk leb
- 726 Göricek âgeh o düşmen bendini
Sıçrayup üstinden aldı bendini
- 727 Var idi bir pârecük nânı bile
Anı konukladı ol nânıyile
- 728 Çün yidi nânı didi ey nâ-bekâr
Pîre kim kılma bu yirde dahı kâr
- 729 Dahı şol zer kim sen anı der-miyân
Eyledün kılmak gereksin dermiyân
- 730 Pîr gördi eyledi cânına kasd
Hancer-i hûnînle ister ide fâsd
- 731 Tîrveş sıçradı yirinden hemîn
Tâ ki def eyleye ol illet hemîn
- 732 Bâd gibi kaçmaga dutdı yüzi
Ardına düşdi bu nitekim tozı
- 733 Mâ-hasal yaklaştı ol bed pîre tîz
Pîr say itdi reh-i tedbîre tîz
- 734 Gördi bir sûrâh yüz tutdı ana
Gör ne devlet anda yüz tutdı ana
- 735 İçine girdi görür bir gâr-ı teng
Dürlü gevherler yığılmış teng teng
- 736 Didi bana bunı vireydi kader
Dünyede devlet yiterdi bu kadar
- 737 Taşra bakdı gördi kim ol bed-gümân
Cân atup irdi dutup tîr ü kemân
- 738 Şöyle gelür sanki yad ile yağı
Âh idicek düşdi sındı ayacı

- 739 Dünyede bu resme er olur imiş
Bir nefesde ne dise olur imiş
- 740 Didi ey bed-hû nedür hâlün eyit
Didi âlemde ey istersen ey it
- 741 Yatluluk kıldum çü ben bî-heng ü seng
Yügürürken irdi ayaguma seng
- 742 Bu sözi didi vü bî-cân oldu ol
Bu gam u derd ile bî-cân oldu ol
- 743 Kaldı ol bir hâr-keş ü evbâşa genc
Tiz irişür eylik iden başa genc
- 744 Eylüğe say it ki eyüdür o kâr
Dünyede onan eyülerden onar
- 745 Sen dahı eylere öykün ol eyü
Öykünür tagdan gelen bir yad ayu
- 746 Ey dil eylik tohmını besle becer
Ne ekerse âdemî anı biçer

Hikâyet (2)

- 747 Şâh-ı Zü'l-karneyn çünkim şeh-nişân
Oldı andan aldı mîr ü şeh nişân
- 748 Bir şeh oldu kim bu çerh-i kûz-püşt
Eylemişdi hizmetinde göz ü püşt
- 749 Kasd kıldı hıtta-i Der-bend'e ol
Hâtırını ol emre kıldı bende ol

Vasf-ı Hisâr

- 750 Kim döşer anun gibi yüksek hisâr
Kim makâmât içre eyledür hisâr
- 751 Bakıcak dutmasa ucın börkinün
Altun üsküfi düşeyidi gönün
- 752 Bozdu yıkdı burc u bârûsın anun
Komadı yirinde yarusın anun
- 753 Kıldı cân gibi yine mamûr anı
Cümle-i vîrânın u mamûrını

- 754 Şöyle dil virmiş idi ol milkine
Fahr idüp sıgmazdı âlem milkine
- 755 Gördi ol hâlin anun bir ehl-i dil
Uzadup İskender'e ol ehl dil
- 756 Dir bunı yiter imâret eyledün
Tekye vü kasrın imâret eyledün
- 757 Sanma bu vîrân senünle yapılır
Bu kapu kim yapdun âhir yapılır
- 758 Dâr-ı fânîdür bekâsı yok bunun
Dâmeni olsa yakası yok bunun
- 759 Cehd idüp eylik hisârın yapagör
Ger inanmazsan hele bir yap a gör
- 760 Hiç benzer mi binâ-yı fânîye
Eylemez âkıl binâyı fânîye
- 761 Seyl-i gamdan geçmege gerekse sal
Dünyede sen eylik eyle suya sal

Hikâyet (3)

- 762 Vardı bir er kişi Şâh-ı Deşt adı
Geşti gâhî kûh u gâhî deşt idi
- 763 Eylik eylemek idi işi güci
Dâ'imâ her yirde yitdükçe güci
- 764 Eyüler izine basmışdı ayag
Yavuz elden hergiz içmezdi ayag
- 765 Eyülik kolında bâzû-bend idi
Kılmamaga zulm bâzû bend idi
- 766 Çerh gördi kim çekemez yayını
Gûşe-gîr oldu vü sundı yayını
- 767 Âkıbet şâh oldu âlem mülkine
Ancılayın şâha âlem mülki ne
- 768 Eyülerün pîşesi eylikdurur
Kim gider her yatlılar eylik durur

769 Her kimi görsen eyü gör eyü bil
Kim kalısardur o niçe ay u yıl

770 Her ki bu âlemde bî-inâm ola
Âdemî olmaya ke'l-enâm ola

771 Dünyede eylüge idüp iştigâl
Âhiret dârını eyle iştiâl

Hikâyet (4)

772 Kopdı bir hâce Habeş'den mâldâr
Dâr-ı dünyâ almaga ol mâl dâr

773 Ehl-i dünyâ içre pîş ü sadr idi
Sanki bunlar kalb idi ol sadr idi

Der-Mezemmet-i Ehl-i Dünyâ

774 Cümlesinden mekr-dân u hîle-bâz
Kendü sayyâd u elinde hîle bâz

775 Sûret-i halka satardı çok riyâ
Lîk manîde yidügiydi ribâ

776 Ehl-i dünyâ kim yüzi sûretdedür
Nîm-rûdur görünür sûretde dür

777 Niçe yıllar hizmet iden kulların
Atdı yabanlara dutdı kolların

778 Cümlesin zer sevdüğinden mâl-i nakd
Eyledi zîrâ severdi mâlı nakd

779 Geh seferde geh hazarda muttasıl
Say iderdi ola sûda muttasıl

780 Halk iderlerdi kim bu dûzahî
Ölicecek mamûr idiser dûzahı

781 Göz yumıcak dünyeden bir nîk-hâl
Gördi rü'yâsında gâyet nîk hâl

782 Didi kim sende yog idi bu beden
Kâbiliyyet rahmet-i Hakk'a neden

783 Didi bir dil-teşneye yanup içüm
Dünyede su virmiş idüm bir içüm

- 784 Ol kadar eylik ki itdüm yâ nasîb
Oldum iş bu devlet ile bâ-nasîb
- 785 Menzilünde eylügeni câ-rûb idin
Şöyle bil eylik durur câ-rûb-ı dîn
- 786 Bâzdârı sensin ü cân bâz-ı Hak
Eylüğe cân vir sever cân-bâz-ı Hak

Hikâyet (5)

- 787 Var idi Tâ-yif' de bir pîr-i tavâf
İşi şehri etrâfın itmekdi tavâf
- 788 Dünyede fikri gamı sevdâyidi
Sûd ol sevdâda bir sevdâyidi
- 789 Ne var idi sûdı ol bâzârdan
Ne gicelerde huzûrı zârdan
- 790 Her kime irse iderdi cer anı
Cezme ırgürmişdi ilmi cerrini
- 791 Şeb-nem istese yagan tolu idi
Yüzi kara tobrası doluydu
- 792 Lîk her kimseye eylikdi işi
Kemleri sevmezdi eylerdi eşi
- 793 Çıkdı bir gün merdüm-i Tâ-yif gibi
Tâ ki şehri tavf ide tâ-yif gibi
- 794 Gûşına irdi bir âvâz-ı hanîn
Bilmege oldu ol âvâzı hanîn
- 795 Bakdı gördi bir zaîf-i haste-hâl
Rahm idüp didi nedür ey haste hâl
- 796 Anda yatur gördi bir bî-çâre(y)i
Kasd kıldı ki ide anı çâre(y)i
- 797 Kim ayagı bir yire geçmiş idi
Zahmetinden kendüden geçmiş idi
- 798 Çıkarınca bu aradan ol anı
Cânının çıkdı bedende olanı

- 799 Gördi var yanında mâlı bî-hisâb
Saysa dükenmeye tâ rûz-ı hisâb
- 800 Kışt bârân buldı sâl-i huşkda
Kim niçe selsâl-i sâl-i huşk ide
- 801 Hûb buyurmuşdur ol pîrûz-baht
Kim eyülerde olur pîrûz-ı baht
- 802 Her kim eyliksüz ider ser-bâzlık
Peşşe-i bî-serdür eyler bâzlık
- 803 Eylik itdün ise ey yâr eylik um
Vay bana kim dünyede yok eylügüm

Bâb-ı Sâdis Yatluıyı Terk İtmede

- 804 Ey dil-i miskîn bed-endiş olma tâ
Kimse hakkında bed-endiş olmaya
- 805 Gayra da nefsüne sandugunu san
Ta koyup gidesin eyü ad u san
- 806 Zâhirin görüp kişünün ayb-bîn
Olma manîde degülsin gayb-bîn
- 807 *Ayb bâşed gûne bîned cüz ki ayb*
Gayb mîbîned revân-ı pâk ki ayb
- 808 Eyülik bir tâc u devlet terkidür
Yâ bir agaçdur saâdet bergidür
- 809 Bir latîf ü tâzedür emzıklüdür
Ele alsan aglar iken güldürür
- 810 Dem-be-dem eyler firîşteler nidî
Virmek için ehline nîk ü bedi
- 811 Çünkü her derdine bulur âdem em
Yatluluk iden dimesün âdemem
- 812 Âhir âdem-zâdesin ey nâ-halef
Himmat it yoksa tamâm oldun halef
- 813 Eylüğe irür eyü ne olısar
Ne olupdur dünyede ne olısar

- 814 İster isen bu sözüme bir delîl
Arz kılayın bir niçe rûşen delîl

Hikâyet (1)

- 815 Var idi bir şeh adı Şâpûr idi
Husrev-i mülk-i Rey ü Şâpûr idi
- 816 Rezmde İsfendiyâr-ı rûy-ten
Dutamazdı ana karşı rûy u ten
- 817 Sanki burc idi demürden rîhte
Rüstem-i Zâl'a geçerdî rîhte
- 818 Gerçi kim ol sâhib-i tabl u alem
Adını kılmışdı âlemde alem

Der-Mezemmet-i Zulm

- 819 Lîk zâlim idi adli yog idi
Cevr ü zecr itmekte adli yog idi
- 820 Saluban elden adli şeh-bâzını
Zulmden kılmışdı ol şeh bâzını
- 821 Murg-ı zulmi her taraftan perr ü bâl
Açuban pervâz iderdi perr ü bâl
- 822 Kalmadı âlemde hîç bir murgzâr
Olmaya zulminden anun murg zâr
- 823 Dünyede yog idi hîç bir deşt ü bûm
Gûşe-gîr olmaya andan kûf u bûm
- 824 Şol kadar zulm itdi ol hân-ı cihân
Andan incindi kamu cân-ı cihân
- 825 Var idi bir oğlı mânend-i zükâ
Olmış idi maden-i hulk u zekâ
- 826 Belki gün hüsni yanında yüzde bir
Olmaz ol sûretlü yüz bin yüzde bir
- 827 Didi bir gün şâha kim ey şâh-ı dîn
Zulmünün hakkında yüz bin şâhidîn
- 828 Han hânumdur ne sunsam hânuma
Ugrasun yine benüm öz cânuma

- 829 Halka zulm itmekden elün çek gider
Halk eli atduğı taş katı gider
- 830 Oglı çün cânında yakdı bu közi
Kana döndi kakıyup iki gözi
- 831 İçelüm sâkî getür didi şarâb
Olmadin beydâ-yı âlemden ser-âb
- 832 Teşneyem ol çeşme-i hayvâna ben
Virmezem ol çeşme(y)i hayvâna ben
- 833 Var idi fassında zehr-i bî-emân
Sâgarun içine saldı bî-amân
- 834 Çîn'den bir elçi geldi ansuzın
Didiler nedür görelüm ön sözün
- 835 Bad-ez-ân câm-ı meyi nûş idelüm
Gönlümüz hoş u eli boş idelüm
- 836 Söyleyicek sözün elçinün tamâm
Didi şâhı olmuşuz Çîn'ün tamâm
- 837 Sâkıyâ şol kan olasıyı getür
Ele al bir tâze gül gibi götür
- 838 İttifâkâ mey sunıcak sâgarı
Sonra sundı yanılup ol sâgarı
- 839 Sâgar-ı pîşîni anı sandı şâh
Aluban oğlı eline sundı şâh
- 840 Bî-tekellüf oğlı alup kıldı nûş
Kendüye zehr oldı vü oğlına nûş
- 841 Oldı ol sâgar ana câm-ı ecel
Kimseye virmez ecel câmı ecel
- 842 Olmasın bir bed cihânda ten-dürüst
Eylik it tâ ola cân u ten dürüst

Hikâyet (2)

- 843 Var idi bir er ki şâh-ı Belh idi
Güfte-i şîrîni halka telh idi

- 844 Ol şehün ahdinde bir ahde vefâ
Gitmeye idi Sî-murg-ı vefâ
- 845 Şehr halkı ger bir ola ger dü tâ
Gamdan oldı cümleñün kaddi dü-tâ
- 846 Ger müşevveş-hâl ü ger ehl-i huzûr
Cümle olmışlardı andan bî-huzûr
- 847 Nâ-gehân irdi Hıtâ'dan bir çeri
Atları kecümli kendüler cerî
- 848 Gördi atlarınla başa varamaz
Kalur ayaklarda başa varamaz
- 849 Kaçdı andan kandasın diyü Yemen
Bile leşkerden mekir-dân u yaman
- 850 Gördi hâlin rahm idüp şâh-ı Yemen
Ana leşker koşdı bir niçe tümen
- 851 Tâ varup mülkin ala düşmenden ol
Ana didi sanki var düşmenden ol
- 852 Çün ana şâh-ı Yemen bulındı yâr
Eline girdi yine giden diyâr
- 853 Döndi kasd itdi Yemen mülkin ala
Müstakil ol mülke dahı şâh ola
- 854 Didiler ana ki ey kavli yalan
Hiç yalan söyler mi kendüzin bilen
- 855 Kanı bizümle olan ahd ü emân
El-amân sinün elünden el-amân
- 856 Eylik itdük biz sana vü sen bize
Bir iş itdün kim işidenler beze
- 857 Yüzlerini göge dutup zâr zâr
İnleyüben kıldılar katline zâr
- 858 Nâ-gehân belürdi bir ebr-i siyâh
Anı görüp haylî vehm itdi sipâh
- 859 Ne(y)iki diyince irdi berkvâr
Sanasın içinde yüz bin berkı var

- 860 Ol çeri(y)i seng-i bârân eyledi
Kesret ile sengi bârân eyledi
- 861 Bu işe anlar ki hâzim oldılar
Hak'dan irdüğine câzim oldılar
- 862 Nîk-endîş ol bed-endîş olmagıl
Arturur zîrâ bed-endîş olma gıl
- 863 Say idüp eylik külâhın başa gey
Geyebilürsen yaraşur başa key

Hikâyet (3)

- 864 Var idi magribde bir üftâde pîr
Garba irse ömr olur üftâde pîr
- 865 Döşegi yasduğı toprag u kaya
Kasd kılmışdı ki cânına kıya
- 866 Sengden gayrı yog idi bâlişi
Subha dek iderdi her şeb nâlişi
- 867 Halkdan hâlini gizlerdi çi ger
Deler idi âh bin cân u ciğer
- 868 Kıldugından âh u feryâd u nefîr
Halk-ı âlem andan olmışdı nefîr
- 869 Bir gün andan bir kişi kıldı su'âl
Kim ne yir içer ne eylersin su'âl
- 870 Nedür işbu âh u zârundan garaz
Hâcetün cevher midür yoksa araz
- 871 Didi evvel bir ganîdüm ben fakîr
Dinle kim ne resme düşdüm ben fakîr
- 872 Ol gınâyile cihânı şehr şehr
Geşt kıldum bir niçe sâl ile şehr
- 873 Bir gün işbu aradan geçdüm süvâr
Bahtumun kolında devletden sivâr
- 874 Nâ-gehân gördüm ki bir bîmâr u zâr
Yatur işbu gûşede zerd u nizâr

- 875 Key katı zaf ile olmuş haste hor
Dil-şikest ü cismi olmuş haste hor
- 876 Çün nazar eyledi bir ben dâiye
Ana dâî olmak oldu dâiye
- 877 Kasdı bildüm kim duâdan cer durur
Dâ'imâ feth-i duâdan cerdurur
- 878 İncinüp haylî sakat didüm ana
Didi ben sana ne didüm bir an a
- 879 Çün sözüm dönderdi bu denlü benüm
Tüyüm örü geldi ditredi tenüm
- 880 Kakıyup katdum kurusun yaşına
Niçe muhkem çüb urdum başına
- 881 Yok yire güç itdüğüm için bana
Virdi Hak bu denlü derd ile bükâ
- 882 Ol kadar bed bizde binde biridür
Birüne bin eyleseler yiridür
- 883 Şol kadar güç iderin ben kendüme
Âsyâb itmez cihânda gendüme

Hikâyet (4)

- 884 Var idi Zâbul'de bir nev-hâste
Fitneyidi ol dahı nev hâste
- 885 Yüzinün bûstân-fürûz olsa güli
Sûhte âşıklar olur idi küli
- 886 Câmi-i uşşâk idi her bâmdâd
Âstânı olmuş idi bâm-ı dâd
- 887 Ak boz üstindeki key kara beni
Olmış idi mülket -i Rûm'un begi
- 888 İki gözi Hindî özi Türk idi
Fitne vü âşûb-ı Hind ü Türk idi
- 889 Ger katîli isteyeydi hûn-bahâ
Dir idi yitmez mi kıldum hûn bahâ

- 890 Şol kadar kimse severd'ol dil-beri
Cân u dilden oldı yüz bî-dil berî
- 891 Sevdi anı nâ-gehân bir ulu şeyh
Işk ile olur cihânda ulu şeyh
- 892 Bir gün ol pîr-i azîz-i halvetî
İhtiyâr itdi anunla halveti
- 893 Didi şeyhe ol nigâr-ı meh-fürûg
K'ey zamîrûn pertevinden meh fürûg
- 894 Lutf idüben bir nasîhatla beni
Bende idin ol nasîhatla beni
- 895 Didi kimseye uzatmagıl zebân
Eyleme bir vech ile dahı ziyân
- 896 Kudretün yitdükçe say it nîke sen
Tâ k'olasın nîklerden nîk sen
- 897 Nahl-i ömri âb-ı cûd ile suvar
Dâ'imâ ser-sebz idüp anı su ver
- 898 *În sehâ şâhist ez-serv-i bihişt*
V'ey u ki ez-ser çünîn şâhî bihişt
- 899 Şol koyanlar bizden ilerü eser
Komamış eylikden ilerü eser
- 900 Eylik ile yapılır çün âhiret
Ne idersen eylik ile âhir et

Hikâyet (5)

- 901 Var idi bir şeh kefi ummân idi
Zer elinde san kefi ummân idi
- 902 Görse Hâtem dest-i gevher-pâşını
İleyinde indürürdi başını
- 903 Bir şeh-i deryâ-dil ü kân-dest idi
Güiyâ deryâ dil ü kân dest idi
- 904 Yinür idi nimetinde her nehâr
Turna vü dürrâc u kebg ile nehâr

- 905 Süfresinün fazlası her leyl de
Berre-i âhûyidi hem leylde
- 906 Pençe dutsa Rüstem-i Destân ile
Burar idi destini destân ile
- 907 Yog idi yâ çekmede hem-tîr ana
Pîr-i çerh olmuşdı gûyâ pîr ana
- 908 Lîk bakmazdı raiyyet hâline
Dimez idi kim raiyyet hâli ne
- 909 İşleri güçleri vâveylâ idi
Tenlerini yakmaga veyl âh idi
- 910 Gördi şeh bir gün ki pîr-i mâh-çihir
Rûşen itmiş sanki mihr ü mâh çihir
- 911 Gül gibi handân idüben vechini
Der-miyân itmişdi olan vechini
- 912 Egilüp mihrâba dönmiş kâmeti
Es-salâ dir ışka itmiş kâmeti
- 913 İşk eline virmiş olan varını
Kendüni yog eylemiş ü var anı
- 914 Oturup seyrân ider şeylânını
Nimeti deryâsınun seylânını
- 915 Çâşnî-gîrine ol dem emr ider
Hâtırına lâyh olan emri der
- 916 Yanî şol dervîşe dahı süfre çek
Levh-i hâtırdan sakın eyleme hak
- 917 Süfre çekdiler velî bir lokmaya
Degmedi çok didiler bir lokma ye
- 918 Şâh eyitdi ey Sikender-âyine
Âyinen yanında gün ü ay ne
- 919 Nice râhatdan dilün râib ola
Zahmete her lahzada râgıb ola
- 920 Didi şâhâ niçe bir bu güft ü gûy
Ya urasın saltanat sahnında gûy

Der-Nasîhat-i Pîr

- 921 Az ye az iç ki âzâd olasin
Âhiret yolunda bâ-zâd olasin
- 922 Her kimesne kim ola bisyâr hâr
Ol bu me'kelde olur bisyâr hâr
- 923 Bir şecerdür lokma ber endîşedür
Bir denizdür lokma vü endîşe dür
- 924 Tohmına göre yimiş virür bu ten
Ne ekersen topraga oldur biten
- 925 Bâ-kanâat dem-be-dem olur be-îd
Bî-kanâat dem-be-dem olur baîd
- 926 İllerün hakkın yimekten ne biter
Ol ekin ne hâsıl olur ne biter

Bâb-ı Sâbidür Kanâat Mahzeni

- 927 Ey kanâat kılmayan ehl-i tama
Bil k'ider nâ-ehl her ehli tama
- 928 Uzlet ü vahdet kanâatden kopar
Himmet it sen de kanâatden kopar
- 929 Kim ki dikse dünye câhından basar
Himmeti ayagın eflâke basar
- 930 Himmet it irmege himmet ehline
Tâ ki irişdüre himmet ehline
- 931 Ehle hem-dem olmadum göynür özüm
Kim üzüme göre kararur üzüm
- 932 Râh-rev olana uyup var tarîk
Tâ ki hâsıl idesin tavr u tarîk
- 933 *Pîr-i reh big'zîn ki est û pîş-rev
V'er talebdârî tu menzil pîş rev*
- 934 Var kanâat kıl otur bir gûşede
İrresün savtı gınânun gûşa da
- 935 Yolu bilürsen bu denlüce gınâ
Ne fenâ var sana dahı ne anâ

936 Bu tama üç harfdür üçü de boş
Merd-i râh isen kıl ol üçü de boş

937 Ger bu manîye dilersen bir mesel
Nakl ideyin bir nice nâzük mesel

Hikâyet (1)

938 Var idi bir server-i çâpük-süvâr
Olur idi bâddan çâpük süvâr

939 Uralı devlet eli başına tâc
Ne harâc almış kimesneden ne bâc

940 Zerrece incitmemiş bir kimseyi
Eydür idi hakkına her kimse eyi

941 Bir vezîri var idi key nâ-sipâs
Hükmini iderdi cümle nâs pâs

942 Bir gün ol şâha nasîhat kıldı dir
Şol reâyâyâ nasîhat kıl di dir

943 Kim vireler mâl neyden deme al
Mâlsuz n'olur senün hâlün me'âl

Der-Sıfat-ı Mâl

944 Mâlsuz şâha cihân yagı olur
Mâl şâhun yüregi yagı olur

945 Kuvvet-i zahr ister isen mâldur
Kuvvet-i kalb ister isen mâl dir

946 Didi şeh çün oluruz âhir fenâ
Yâ kabâ dut üzerinde yâ fenâ

947 Yok durur bu dâr-ı dünyâda bekâ
Ana ibret gözin açup bir bak a

948 Nakdümüz virdük tamâm u gitdi ömr
Zeyd işi bitdi yirine geldi Amr

949 Amra dahı ne oyunlar oynada
Nakdin anun da temâmet oynada

- 950 Bir gama sabr eyle bin râhâta ir
Meclis-i rûhânîde râhâta ir
- 951 Varına şükr itmeyüp idersen âz
Dünye mülki görünür gözüne az

Hikâyet (2)

- 952 Dinle ey dil yine bir pend-i mübîn
Kân-ı gevher gibi pür-sûd u metîn
- 953 Yûsuf'un hâlin işitdün niçe kez
Saldılar bir çâha kaddi niçe gez
- 954 Başına kasd itdiler kardaşları
Atdılar tan ile vâfir taşları
- 955 Cümlesi cevr itdi biri dönmedi
Sabr idüp Yûsuf bulara dınmadı
- 956 Kimi düzd ü kimi bende dir idi
Müstahakdur kayd u bende dir idi
- 957 Kim(i) dirdi Mısr'a sultân ol yüri
Virdi âhir ana sultân ol yiri
- 958 Söylenür tanz ile niçe söz olur
Bir mübârek sâat irür ü ölür
- 959 Sonra biri itdügine kalmadı
Bunların itdüğünü ol kılmadı
- 960 Çünkü kâni oldu Hak virdügine
Ber-mezîd eyledi Hak virdü gine
- 961 Ey gönül say eyle dâ'im sag işe
Tâ eyülerle gelesin sagışa
- 962 Sabr yolında olıgör hâk-i râh
Başlara bindürür âhir hâki râh

Hikâyet (3)

- 963 Var idi bir hâce vü Sürhâb adı
Su yirine içdügi sürh-âb idi
- 964 Lâ'ubâlî hâce vü mey-hâr idi
Dürdveş nûş itmeden mey hâr idi

- 965 Eksük olmazdı şarâb u şâhidi
Rindligineydi bu iki şâhidi
- 966 Bu hevâdan âhir ol âlî-cenâb
Hânesin yaptı mey üzre çün habâb
- 967 Kalmadı bir habbesi vire meye
Bu degül kim ola vü viremeye
- 968 Şükr ü minnet kılmadı Mennân'a ol
Kaldı âciz şöyle bir menn nâna ol
- 969 Mâlunı kılma abes yirlerde sarf
K'itmeyeler sini hâl-i fakra sarf
- 970 Ne atâ iderse Hakk'a kâ'il ol
Hâlünü bil şükr-i Hakk'a kâ'il ol
- 971 Çün kanâatle olurmuş pâs-ı nâs
Bî-kanâat olma k'oldun nâ-sipâs

Hikâyet (4)

- 972 Var idi bir yüzi gül hulkı perî
Yidi cennet hüsünün binde biri
- 973 Sûretine benzeyimezdi melek
Bir gören îsâr iderdi mâ-melek
- 974 Yüzi nûrı yog idi meh-tâbda
Benzeyimezdi ana meh tâbda
- 975 Hûblar bir sûret ol manî idi
Hüsn-i hûbı zeynden mugnî idi

İşâret Be-İlm-i Mûsikî

- 976 Âstânı kible-i uşşâk idi
Nâlesi her birinün uşşâk idi
- 977 Kılsalar kûyından âheng-i hicâz
Her biri eylerdi âhengi hicâz
- 978 Her kaçan salınsa ol meh nâz ile
Hem-dem olurdu bular şehnâz ile

- 979 Laline iriřseler bir bûselik
Cândan iderlerdi seyr-i bûselik
- 980 Zâ'idü'l-vasf idi hüsni mâlı kem
Sıgmaz idi hüsnine hîç keyf ü kem
- 981 Dirler idi ey nigâr-ı hûb-rûy
Rûy-ı hûbun gibi yokdur hûb rûy
- 982 Niçe bir fâka gamın çekmesen e
Agniyâdan oluban çekmesen e
- 983 Gel berü bir beg huzûrunda beg ol
Cümle halkından güzîde vü yeg ol
- 984 Dirdi maksûdum budur Hakk'a irem
Dünyede oldur bana Bâg-ı İrem
- 985 Âkıbet ol er erenlerden olur
Yanî maksûda irenlerden olur
- 986 Mâlik olanlar kanâat mülkine
Gâveveř kalmadı dünyâ mülkine
- 987 Câna kâni olmagı gel sanat it
Kâfir-i nefse gazâdur sanat it
- 988 Bil kanâat mahzen-i esrârdur
Bel kanâat mahzen ü esrârdur
- 989 Hem-nefes olup kanâatle bile
Tîg-i cânunı kanâatle bile

Hikâyet (5)

- 990 Var idi bir şeyh tevbekâr idi
Gice gündüz ana tevbe kâr idi
- 991 Kanda kim bassa mübârek pâyını
Haste gönüller olurdu pâyını
- 992 Geh ibâdet geh iyâdetde idi
Manîde her dem ibâdetde idi
- 993 Bir nazarda tâlibi ol bir yire
İrgürürdi kim cihân mülkin yire

- 994 Sînesi pür-cûş bir deryâyidi
San yedi deryâyı ol deryâ yidi
- 995 Gerçi gâyetde fakîrû'l-hâl idi
Fakr ile rûy-ı cihâna hâl idi
- 996 Lîk nesl ile bir ulu şâh idi
Himmet ile şefkat idi şâhidi
- 997 Girdi bir gün ol kemân-kad çilleye
Sanki bir hûr-ı bihiştî hulleye
- 998 Bir nidâ irdi ki ey Hak tâlibi
Artuk ister bendeden Hak tâlibi
- 999 Hâcetün ne zikr ile tesbîhden
Hırka vü seccâde vü tesbîhden
- 1000 Dünya mi yâ âhiret mi hâcetün
Söyle maksûdun bilinsün hâcet ön
- 1001 Kangısın kılsan mukarrer kâmda
Virevüz maksûdun evvel kâmda
- 1002 Şeyh açup agzımı depretdi dilin
Ayladı genc-i dehânınun dilin
- 1003 Didi ey perverdigâr-ı cüz ü kül
Sen virürsün kirme atlas hâra gül
- 1004 Yoluna nem var ise kıldum nisâr
Mâl u mülk ü ehl ü nesl ile tebâr
- 1005 Ben reh-i ışkunda kılmadum bukâ
Bunları sana kanâat vir bana
- 1006 Niçe bir seyr eyleyem kûh u kemer
Bağla bilüme kanâatden kemer
- 1007 Ger kanâat olur ise hâsılum
Dünyede ser-sebz olisar hâsılum
- 1008 Ey dil imdi nefis atına kıl yarag
Cânuna eyle kanâatden yarag
- 1009 Bu yarag ile yüri azm it yola
Böyle kılmazsan seni bu yol yola

Bâb-ı Sâmin Zindegânî Hâleti

- 1010 Ey dil ahvâl-i cihâmı kıl semâ
Çerh gibi eylegil vecd ü semâ
- 1011 Cân ile düşme sakın bu vâdiye
Buna dil viren çok âh u vâ diye
- 1012 Dâr-ı dünyâ bir müsâfir-hânedür
Pes neden meylün senün bu hânedür
- 1013 Şevk ile kıl bu güzergehden firâr
İlerü menzildedür dâr-ı karâr
- 1014 Her ne tâat kim buyurdı anı Hak
Farzdur bilmek gerek sin ânı Hak
- 1015 Dahı yirine getürmek farz olur
Belki farz-ı ayn u ayn-ı farz olur
- 1016 Biş nesne üzredür bünyâd-ı dîn
Anları îmânuna bünyâd idin
- 1017 Evveli îmân şehâdetdür hemîn
Evvel-i îmân şehâdetdür hemîn

İşâret Bi-Manî Bünüye'l-İslâmu Alâ-hamsîn

- 1018 Key sakın beş vakti fevt itme salât
Mustafâ'ya vir selâm ile salât
- 1019 Mâh-ı rûze iricek dut rûzeyi
Çün tamâm ola edâ ol rûzeyi
- 1020 Var ise mâlun zekâtını çıkar
Bir gün ol mâl u menâl elden çıkar
- 1021 Yiter ise kudretün hacc eylegil
Gayrı terk eyle ana hacc eylegil

Tergîb Be-Yâr u Be-İşret

- 1022 Yâr idin kendüne bir hûb u latîf
Tâ görine sohbetün hûb u latîf
- 1023 Meclis esbâbına andan sâz kıl
Hem-demün câm-ı şarâb u sâz kıl

- 1024 Sâz u söz ile düzüp mahfil beze
Kalmayısar bil ki bu mahfil bize
- 1025 İşret için yakma ey bî-dil çerâg
Sohbet eyle durma çi bâg u çi râg
- 1026 Dâ'imâ cûyâ-yı bâg u gülşen ol
Goncaveş dil-teng oturma gül şen ol

Der-Beyân-ı Tahkîk

- 1027 Yârdan maksûd Bârîdür gönül
Ol kamu uşşâk yâridür gönül
- 1028 Meclis evkât-ı huzûrundur senün
Zabt idüp enfâs-ı evkâtı sen ön
- 1029 Mey gulüvv-ı ışk u câm ahvâldür
Işk bir ummândur u ahvâl dür
- 1030 Sâzdan maksûdumuzdur sûz-ı ışk
Kim virür uşşâka her dem sûzı ışk
- 1031 Ansuzın aksam miyân u yâ kinâr
İncinüp bizden sakın dutma kinâr
- 1032 Leb disem gönül leb-i deryâdadur
Bulınur zîrâ leb-i deryâda dür
- 1033 Lâ disem sanma murâdum lâ durur
Belki ol lâdan garaz illâ durur
- 1034 Nîk-hâh-ı bende vü âzâde ol
Hizmet eyle cümleden âzâde ol
- 1035 Bir sühan-dân ile kıl dâ'im sahun
Kimseye kılma abes yire sühun
- 1036 Say it irag ol beg ü subaşından
Bulanıcak gök olur su başdan
- 1037 Âlemün halkından ümmîdüni kes
Tâ ki tan itmeye sana hiç kes
- 1038 Togru bak mecmû âlem halkına
Kimsenün tan itme hûy u hulkına

- 1039 Gördüğüne kıl eyü endîşe sen
Sakla eldeki düğümü dişe sen
- 1040 Cân ile sâlik gerekdür bu yola
Tâ ki fi'l-cümle bu yoldan bûy ala
- 1041 Bu kadar pend ü nasîhat sana bes
Söz kes dimezden öndin sana bes

Hikâyet (1)

- 1042 Var idi bir pâdişâh-ı bâ-cemâl
Cümle âlemden alurdu bâc-ı mâl
- 1043 Lîk nâ-dân idi zevki yog idi
Îşden hazzı vü zevki yog idi
- 1044 Perdesinde var idi bir dil-beri
Dünyeden olurdu gören dil berî
- 1045 Hüsni idi kaddi nihâlinün beri
Hüsnine dîvâne olurdu perî
- 1046 Hiç bakmazdı yüzine şâh anun
İncinüp vazına bir gün şâhınun
- 1047 Didi ömrün çoğ ola ey tâcdâr
Dâ'im olsun düşmenünün tâcı dar
- 1048 Îşsüz bâg-ı cihândur ömr kâh
Hırmen-i âlem olur bî-ömr kâh
- 1049 Devr kılusun sâkıyân-ı meh-cebîn
Niçe bir dem nûş idelüm çün cenîn (?)
- 1050 Tıfl iken yiter ki acdun niçe dem
İmdi gel nûş idelüm bir niçe dem
- 1051 Gel berü ışk âteşine ürelüm
Hırmenin cânun odına uralum
- 1052 Cân ki bî-ışk ola gark-ı hûn olur
Belki zâ'id ola gark-ı hûn n'olur
- 1053 Cehd idüp gel hâsıl eyle zevk-i dil
Kim bula o nesneden bin zevk dil

- 1054 Her ne câna kim ola bu pîşe kâr
Rüste-i manâda olur pîşekâr
- 1055 Bilmez idi şâh itmemişdi zevk
Çünkü bildi oldu ol bir ehl-i zevk
- 1056 Işk ikidür yâ hakîkî yâ mecâz
Köpridür işk-ı hakîkîye mecâz
- 1057 Birine irsen birine pâyedür
Lîk bir gözi vü gönli bayadur

Hikâyet (2)

- 1058 Var idi bir şehriyâr-ı bâhter
Eli altındaydı mülk-i Bâhter
- 1059 Leşkeri ceng eylese ol serverün
Ugraşurdu cümleden ol serv ön
- 1060 Bir nazar her kime olsa kahrnâk
Âlemi andan iderdi kahr pâk
- 1061 Gice gündüz işi güci ceng idi
Güiyâ bir bebr-i âhen-çeng idi
- 1062 Cem kıldukça o mîr leşkeri
Âleme sıgmazdı çâv-ı leşkeri
- 1063 Bî-nasîb idi be-gâyet işden
Kendüden mahfî iderdi iş iden
- 1064 Cümle yüz dönderdi andan begleri
Memleket serverleri vü yegleri
- 1065 Ummadugı yirde bir dâr itdiler
Cem olup ol şâhı ber-dâr itdiler
- 1066 Ey gönül dûr olma iş ü nûşdan
Ölmedi âlemde iş ü nûş iden

Hikâyet (3)

- 1067 Oldı Zü'l-karneyn çün âyîne-sâz
Buldı maksûdı gibi âyîne sâz
- 1068 Sad hezârân lutf ile oldu tamâm
Kendi gönlinden geçen gibi tamâm

- 1069 Câm-ı dil gibi olup gîtî-nümâ
Adına didi anun Gîtî-nümâ
- 1070 İlm ile cehl ahterin meksûf idüp
Niçe dürlü râz u sırrı mekşûf idüp
- 1071 Didi erkânına ey cem-i izâm
Neylesen bozılmasa cem-i izâm
- 1072 Bulmadum serdârlıktan behre hîç
Âb-ı rû virmez bana bu nehre hîç (?)
- 1073 Dîv-i nefsum kılmadın cismüm zelîl
Cân iline bir nefes olun delîl
- 1074 Cümle didiler ki eyleye neşât
Kıla işret nerdine bast-ı bisât
- 1075 Çün olur işretten artuk nesne hîç
Eyleme işretten artuk nesne hîç
- 1076 Lezzet-i ünsi unutma yâr ile
Degme bir üns ile girmez yâr ele

Hikâyet (4)

- 1077 Şâh-ı âdil-dil Melik-i Nûşrevân
Kim bulupdur adl ile nûş revân
- 1078 Adl birle mülk âbâd eyledi
Şöyle k'adın Adl-âbâd eyledi
- 1079 Bir gün oturmuş idi hâtır melûl
Cümle halkın idüp ol hâtır-melûl
- 1080 Ana kim bir beg kuluydı kendünün
Cümle beglerden görürdi kendin ön
- 1081 Tîrveş elden çıkup ol bed-gümân
Ser-keş olmuş idi mânend-i kemân
- 1082 Söz açup Büzrûchmîhr-i pâk-dil
Didi şâha eyle gamdan pâk dil
- 1083 Kim ki ol husrev-nişân olmak diler
Halk anı şâyeste şân olmak diler

- 1084 Ol bu serdâr olmagı âsân sanur
Düşer ise ansuzın boynı sınır
- 1085 Gam sana lâyıık degüldür yime gam
Şehlere olmaz münâsib yime gam
- 1086 Çünkü nîm bin olur imiş bir gamun
Hâtıra getürme binde bir gamun
- 1087 Hoş-dem olup ney gibi ol işretî
Say idüp elden çıkarma işreti
- 1088 Lezzet-i üns ile me'nûs ol gönül
Yârdan gayrında me'yûs ol gönül
- 1089 Şâm-ı sohbet subh-ı şârik gibidür
Subh-ı mihnet şâm-ı sârik gibidür

Hikâyet (5)

- 1090 İbn-i Âmir şeyh-i erbâb-ı nazar
Ana açılmış imiş bâb-ı nazar
- 1091 Zikri her gün sûret-i Leylî imiş
Fikri zülfî mûnis-i leylî imiş
- 1092 Gice gündüz sanatı feryâd imiş
Kendüzinden zînet ü fer yâd imiş
- 1093 Işk ile özini bed-nâm eylemiş
Künc-i mihnetden ebed bâm eylemiş
- 1094 Dimiş ol dîvâneye bir hem-demi
K'olmuş imiş niçe demler hem-demi
- 1095 Niçe bir gönül gib'idüp câme çâk
Dökesin sünbül gibi başuna hâk
- 1096 Niçe bir bu lâle gibi dâglar
Nâlişe geldi elünden daglar
- 1097 Çün yigitligün var itme terk-i iş
Kim şeb-i pîrîde olmaz berg-i iş
- 1098 Didi Leylî küyü gibi cây-ı ışk
Olsa anda eyler idi câyı ışk

- 1099 Hâr görme sen ciger-hâr olmağı
Ehl-i dil izzet bilür hâr olmağı
- 1100 Kim ki meyl itmeye bir gül yüzine
Gonceveş ol bî-dilün gül yüzine
- 1101 Çünkü oldum ışkınun kurbânı ben
Anı gördüm dünyede kurb anı ben

Bâb-ı Tâsi Cümleden Olup Cüdâ

- 1102 Ey gönül aç dâdesini ibretün
Gayra meyl itme var ise gayretün
- 1103 Kıl gülistân-ı Tabârî'den güzer
Bu hevâyı cân fezâsında gider
- 1104 Söz meyi câna safâ vir dürdden
Kim safâ virmez açılsa dürdiden
- 1105 Çünkü kalmaz nakş u kalur Nakş-bend
Geç bu zâhir nakşuna bir nakş u bend
- 1106 Ger olasın kamudan bizersin
Olasın bî-mihnet ü bî-zâr sen
- 1107 Ankebût-ı tabun olmuş perde-ten
Bir megesdür cânun ana perde ten
- 1108 Ger halâs eyleyesin bu dâmdan
Dahı ne korku ded ile dâmdan
- 1109 Gör bu sahrâda hezârân reng ü gûr
Dutasın avlar seni âhirle gûr
- 1110 Devr idüp döndükçe her gün şâm u bâm
Topraga salar niçe şâhı bu bâm
- 1111 Çerh şeh-bâzı ki gülgûn rengi var
Zerd olup zâr ile ditrer zengvâr
- 1112 Bu cihân bir mekri çok mekkârdur
Her dem ana hîle itmek kârdur
- 1113 Dünya bir köhne kebûter-hânedür
Bir safiri niçe yüz bin câna dür

1114 Budur ol yüze gülici pîre-zen
Hâk idüp niçe cüvân u pîr ezen

1115 Merd isen bakma yüzine vir yile
Gözün aç tozunı virmedin yile

Tenfîr Ez-Baz-ı Ulûm ve Tergîb Be-Baz

1116 Âh kim ag u karadan geçmedün
Şehr-i ilm olup kurrâdan geçmedün

1117 Nâzenîn ömri abes sarf eyledün
Yanî tahsîl-i fen-i sarf eyledün

1118 Bir zemân dahı dürişdün nahve sen
Yigreg idi varmasan ol nahve sen

1119 Bunca demler dahı oldun mantıkî
Ana harc itdün bu zîbâ mantıkî

1120 Hikmet aslına dürişdün bir zemân
Bilmedün nedür mekân ile zemân

1121 Gâhî tarîf-i riyâzî eyledün
Fikrünü cennet riyâzî eyledün

1122 Geh maâniydi sözün gâhî kelâm
Andan artuk söylemezdün bir kelâm

1123 Geçdi ömrün kesb idince âleti
Oldun uş enbâ'-yı cinsün âleti

1124 Bakma hükm-i Bû Alî Sînâ'ya sen
Bir nazar eyle *velev şî'nâ* ya sen

1125 Kim anun kıldugı Kânûn u Şifâ
Bu marazdan cânuna virmez şifâ

1126 Cümleden ilm-i ilâhîdür garaz
Cevher ol manîde kamusı araz

1127 Felsefe degül İlâhî didüğüm
Âlet olur anda âlet didüğüm

1128 Gayrı ko kendünde iste gün ü dün
Tâ sana el vire ilm-i min-ledün

Tenbîh Be-Nefs-i Nâtuka

- 1129 Kîmyâsında buyurmuşdur İmâm
Kim ferâmûş eylesen half u emâm
- 1130 Dahı fevk u taht u kabl ü badı de
Bu cihât-ı sitti kurb u budı de
- 1131 Sen seni dahı unut pes kıl nazar
Ne kalur yirinde ey sâhib-nazar
- 1132 Nefs-i insânî o nesne dörd imiş
Sâ'iri kışr u o nesne dürd imiş
- 1133 Ger İmâmun kavlin eylersen kabûl
Himmet it kılmaga izân u kabûl
- 1134 Nefsüni bildünse bilürsin Hak'ı
Yoksa kaldun cehl ile Tanrı hakı
- 1135 Kûy-ı dil-dâra varılmaz serserî
Sâlikün lâ-büddür anda bir seri
- 1136 Lîk ol ser dahı bir server gerek
İricek cân vir ana ser ver gerek
- 1137 Ey niçe İblîs-i âdem-rûy vâr
Zâhiri zerdür içinde rûyı var
- 1138 Ancılayın mürşide uyma sakın
Dime kim bu şebde ben gâyet sakın
- 1139 İrişeydün ola mı bir kâmile
Tâ bu menzilden gideydün kâm ile
- 1140 Topragı iksîrine yüzüm süre
İdeydün nakd-i kalbünü sere
- 1141 Olma her murg âşyânında zelîl
Sana bir şeh-bâza olayın delîl

Der-Vasf-ı Hazret-i Emîr Buhârî Sellemehullahu

- 1142 Kim alup çengâline bir dem seni
Gezdüre âfâkı ey merd-i senî
- 1143 Sırrıdur Hâce Bahâ'ü'd-dînün ol
Dürridür bahr-ı bahâ vü dînün ol

- 1144 Nakdidür Hâce İlahî gencinün
Nakdini artur İlahî gencinün
- 1145 Yiridür ol serverün İslâmbol
Marifet çoğ anda vü İslâm bol
- 1146 Kutb-ı Hak Mîr Buhârî andadur
Sanki dünyânun bihârı anda dur
- 1147 Devlet anun kim bunun gibi ere
Ölmedin pâyına yüz süre ere
- 1148 Ana irürsen iresin özüne
Koyasın kışrı iresin özüne
- 1149 Yoksa ne eb fâéide eyler ne üm
Bir bahâne oldı mürşid Hak'dan um

Hikâyet (1)

- 1150 Ahmed-i Muhtâr nûr-ı sadr u bedr
Ol zemân kim vâki oldı Ceng-i Bedr
- 1151 Gördi Hamza kılıcından kan tamar
Deprenüp cânda mahabbetden tamar
- 1152 Didi çünkim yâver ola amm bana
Dahı ne gussa çekem ne gam bana
- 1153 Bunu didi kâfir ile kıldı harb
Dâ'imâ gelmez yemekden lokma çerb
- 1154 Gerçi bileydi bayagı leşkeri
Lîk gâlib geldi yagı leşkeri
- 1155 Kırdılar kâfir çerisi haylini
Gördi âhirle ki sındı haylini
- 1156 Hakka yalvarup yire urdı yüzi
Kim yile virme bu bir avuc tozı
- 1157 Cebre'îl irdi ki ey şem-i şehi
Her giyâh-ı gülşenün serv-i sehî
- 1158 Her kimün kim püşti amm ola vü hâl
Dâğı gam olur ruhi cânında hâl

- 1159 Andan iste nusreti k'oldur Nasîr
Her işünde hem semî ü hem basîr
- 1160 Zikr-i Hakk'ı eyle dâ'im yâr-ı gâr
Gayr-ı Hakk'un sohbetinden eyle âr
- 1161 Ne umarsın hem-dem olup halkdan
Bu midur maksûd sini halk iden
- 1162 Diyeyüm sana gönül işün sağın
Gönlünü sâfî kıl Allâh'a sığın

Hikâyet (2)

- 1163 Kabenün bânîsi İbrâhîm Hafîl
Ol ki kadrini azîm itdi Celîl
- 1164 Fikr-i Hakk ile gezüp deşt ü cibâl
Gözine âlem görünürdi hayâl
- 1165 Lîk geh geh hubb-ı İsmâîl anı
Aluban anardı İsmâîlini
- 1166 Gayret-i Hak bâdî olup hışm-bîz
Didi gayrıyla mi sevdük sini biz
- 1167 Oglunı yolumda kurbân eylegil
Derd okına cânı kurbân eylegil
- 1168 Âkıbet oğlın alup râh-beri
Dutdı k'ide cânı cisminden berî
- 1169 Nâ-gehân Cibrîl irüp kıldı duâ
K'ey irak zât-ı şerîfünden degâ
- 1170 İmtihân idi bu Hak eyle didi
Yirine kurbân koç eyle didi
- 1171 Ulu mihnetdür alâyık dostlık
Bilmemiş bilmez alâyık dostlık
- 1172 Sevdüğün farzâ melekdür yâ perî
Hak yolında düşmenündür her biri
- 1173 Gönlünü sen kesmeyince halkdan
Bir nazar ide mi sana halk iden

Hikâyet (3)

- 1174 Var idi bir er adı Şeyh-i Şekîk
Âdem oğlanına anadan şefik
- 1175 Gerçi dâ'im sâlim ü bî-renc idi
Lîk reng-i rûyı çün nîrenc idi
- 1176 Zikr ü fikri hazret-i Rezzâk idi
Sanma sûfiler gibi zerrâk idi
- 1177 Hak ne kim vireydi eylerdi atâ
Himmeti görende olmazdı gitâ
- 1178 Didi bir gün kendüye kim ey fülân
Ey Hak'un yolında cânına kalan
- 1179 Niçe bir bu güft ü gûy-ı kabz u bast
Niçe bir bu cüst ü cûy-ı kabz u bast
- 1180 Olmayaydum ben eger ehl-i şürûr
Niçün eksileydi cânumdan sürûr
- 1181 Hâtif-i Gaybî irişdi semine
Nûr virdi cân u gönli şemine
- 1182 Didi itdükçe ile bu irşâdı sen
Olımazsın pür-safâ vü şâd sen
- 1183 Kim dilerse halk-ı âlemden güşâd
Ol güşâd olmaz ana olur kesâd
- 1184 Hakk'ı bir bil gayrı terk it mutlakâ
Tâ mukayyeden iresin mutlaka
- 1185 Vaslı n'eylersin cihândan fasl yeg
Kim sana her bâbdan bu fasl yeg

Hikâyet (4)

- 1186 Şâh-ı Gaznî bir gün itdi bir gazâ
K'itdi birbirine kâfirler azâ
- 1187 Şol kadar kırdı kiçiden uludan
Kim geçilmezdi o yirde ölüden
- 1188 Hâk ile hûnı muhammer eyledi
Hûnı âteş hâki micmer eyledi

- 1189 Nâle idüp derd ile sûrnâ gibi
Oldı kâfirde niçe ser pâ gibi
- 1190 Şâh çünkim ol gazâdan el yudı
Geldi vü hargâha indi el yudı
- 1191 Didi yâ Rab sen kabûl it bu neberd
Bir neberd oldı ki kılmaz bâga berd
- 1192 Kâfirün cânına çok dürlü cezâ
Eyledüm sini gerek yâ Rab cezâ
- 1193 Bir nidâ irdi ki ey Mahmûd ol
Hoş gazâdur âkıbet mahmûd ol
- 1194 Lîk kâfir kırdugunçün müzdini
Bizden istersen sayarsan müzd anı
- 1195 Binüm için olmamışdur ol cihâd
Eyleme binüm visâlûme cihâd
- 1196 Hak için kıl kıldugun amâle sen
Kılma andan gayr çün imâl sen

Hikâyet (5)

- 1197 Getürür bir âhû bir âhû-bere
Otlayu çıkdukça ol âhû yere
- 1198 Yanına düşüp segirdürdi bile
Gördi âhû kim virür başın yile
- 1199 Didi ey nahl-i ömürden tâze şâh
Oldı derdünden derûnum şâh şâh
- 1200 Nev-bahârum döndi uş dünbâlene
Âh eger bir seg düşe dünbâlene
- 1201 Bir zemân gel gûşe dut benden kesil
Olmadın nâ-çâr aramızda kösil
- 1202 Görmesün yanumda hîç bir seg seni
Yoksa dogmaduk ider bî-şekk seni
- 1203 Yürür idi bere gâfil çerhden
Yimeyüp tîr-i belâyı çerhden

- 1204 İttifakâ irişür hükm-i kazâ
Bir şehün saydı yiriydi ol fezâ
- 1205 Gördi bir âhû vü bir âhû-bere
Otlayu gelmiş ikisi bir yere
- 1206 Askerine didi şol âhûları
Avlayubileydünüz âh oları
- 1207 Sıçrayup bir kaç dil-âver atların
Saldılar âhûlar üzre itlerin
- 1208 Yügrüşü her cânibe dermân deyi
Avladılar ol iki der-mândeyi
- 1209 Bakdı âhû gördi çün kuzısını
Âh idüp didi n'idem kuzı seni
- 1210 Her neden kaçdumsa geldi başuma
Tâze dâg urdun yürekde başuma
- 1211 Sakınurdum sana irmesün ölüm
Başuma ugradı aglarken ölüm
- 1212 Bir idi evvel gamum şimdi iki
Bana bu derd ü belâlar ne(y)iki
- 1213 Dünyede ferd olmag imiş kâ'ide
Bize virilmedi ol ne fâ'ide
- 1214 Nûr-ı Hak'dan gayra dil virme çekil
Olur ise sûretâ şem-i Çigil
- 1215 Ey Atâ bu âlemi bir cümle kıl
Ehline haml eyle Hakk'a hamle kıl

İşâret Be-nutk

- 1216 Kim netîcedür garaz eşkâlden
Yoksa ne hâsıl kurı işkâlden

Bâb-ı Âşir Hakk'a Olmakdur Yakın

- 1217 Ey dil olma bir nefes cânânesüz
Cân kulagın aç dise cânâ ne söz
- 1218 Yârdan gayrıyı hânenden çıkar
Yoksa gavgâ-yı cihân başa çokar

- 1219 Hubb-ı dünyâ bâl u hâtır eridür
Devlet anun kim dil evin arıdur
- 1220 Ol ki bir kez bâg-ı vahdetden geçer
Gülşen-i pür-hâr-ı kesretten geçer
- 1221 Bûy-ı Hak bûy-ı gül-i irfânı bil
Râh-ı Hak'da ey gönül örf anı bil
- 1222 Kim Süleymân meclisine bu seni
İrgüriser nitekim bu bû seni
- 1223 Ol ki cânı tâlibi yâ hû olur
Virdi yâ men hû anun yâ hû olur
- 1224 Hak yolında çün bulardur kâr-ı dîn
Hakkı istersen buları kâr idin
- 1225 Gel berü hırs u hevâdan vâz geç
Key sakın işün gücün kalmaya geç
- 1226 Ger zamîründe var ise meyl-i hûr
Şöyle bil kim sana itmez meyli hûr
- 1227 Olsa sayun vasl-ı gilmân u kusûr
Himmet-i âlîde eylersin kusûr
- 1228 Kim ki baksa Kevser ü Tûbâ'ya ol
Olımaz mazhar *leküm tûbâ* ya ol
- 1229 Pür-semerdür bâg-ı manî vü nahîl
Bâgbânı kimseye olmaz bahîl
- 1230 Nahl-i âlemde çü sensin tâze şâh
Virse tan mîdur yimişler tâze şâh
- 1231 Marifetdür ol ter ü tâze yimiş
Olmaz anlar kim bu yimişden yimiş
- 1232 Evvelâ bilmekdür andan işlemek
Bilmez isen artıardur işle emek
- 1233 Ne biter bu işlemek söz bilmeden
Yâ abes yire yügürüp yilmeden
- 1234 Himmet it ilmün ki ayna irişe
Katrelik mahv ola ayna irişe

- 1235 Kâ'im-i leyl olıgör sâ'im nehâr
Tâ ki yüzün güle mânend-i bahâr
- 1236 Yâr nâz eylerse sen eyle niyâz
Gül-şeker bil elüne sunsa piyâz
- 1237 Râh-ı Hak'da şol kadar çek zahmeti
Tâ nüzûl ide sana Hak rahmeti
- 1238 Kim senün senligünü mahv eyleye
Gel berü senligünü mahv eyle ye
- 1239 Tâ gidesin sen kala Hak varlığı
Yoga tebdil eyleye Hak varlığı
- 1240 Çün elün varlık suyından yuyasın
Hakk idüp varlık yazusın yoyasın
- 1241 Bir vücûd ile olursın var sen
Bu cihân ger yog ola sen var sen

İşâret Be-Mertebe-i Fenâ

- 1242 Şema pervâne ki yanar yakılır
Katre varın mahv idüp deryâ kılır
- 1243 Nûr mahz olsa bu ilmidür bile
Ol dahı kendüzini eyle bile
- 1244 Âb-ı deryâda çıkar bunca buhâr
Âkıbet eyler yine azm-i bihâr
- 1245 Anlayıbildünse bir katre nedür
Dahı ne der bâd u yer sana ne dür
- 1246 Zîre zâhir katredür bâtında bahr
Anla manâ kılma sûretde bahar

Hikâyet (1)

- 1247 Çün Kelfmi istedi Hak rü'yetin
Neye talik itdi gör Hak rü'yetin
- 1248 Her dem isterdi cemâlini göre
Nice gösterür cemâlini kûra

- 1249 Dir idi yâ Rab seni göster bana
Bir nazar eyleyeyin senden yana
- 1250 Eydür idi dâ'imâ açup el âh
Bini mahrûm itme andan yâ İlâh
- 1251 *Len terânî* geldi hazretten cevâb
Hoş cevâbı rûşen ü sâfi çü âb
- 1252 Lâkin istidrâk idüp dir daga bak
Yanî gönlündeki derd ü dâga bak
- 1253 Ger yirinde duragörürsin beni
İledürsin sag esen cân u teni
- 1254 Çün tecellî eyledi Allâh ana
Nice hâlet irişür Allâh an a
- 1255 Kim geçüp bilmez olur kendüzini
Unıdur gicesini gündüzini
- 1256 Bundan evvel ger tamâm olsa fenâ
Ol fenâdan olsa egninde kabâ
- 1257 Dahı evvelden tamâm olaydı kâr
Bu kadar kılmayayidi ana kâr
- 1258 Göremezsın dıstı Mûsâ gibi
Berk ile kalsan eger Mûsâ gibi
- 1259 Zerre kalmamak gerekdür vardan
Tâ nazar eyleye sana var iden
- 1260 Ey gönül cân bezmine bî-ten yüri
Hoş semâa gir idüp ten ten yüri
- 1261 Mezraında boynı her biten eger
Âkıbet cânın dahı bî-ten eker

Hikâyet (2)

- 1262 Şeyh-i reh Mansûr *ene'l-Hak* dir imiş
Ehl-i Hak dirler anı Hak dir imiş
- 1263 Kendüzi gitmişdi Hakk idi kalan
Ol degül idi bu davâyı kılan

- 1264 Şehr halkınun kimi atardı seng
Kimi tan iderdi k'ey bî-heng ü seng
- 1265 Hak yolında bunca akdâm eyledün
Niçün âhir küfre ikdâm eyledün
- 1266 Dir idi ışk ile olan derdnâk
Kâfirem ger küfrden eylerse bâk
- 1267 Korkudursan tîg-i tîz ü tîr ile
Hâtıra ölüm getürmez yir ile
- 1268 Şol dem oldum ben koyup mülk-i tahûr
Bu harâb-âbâddan kıldum zuhûr
- 1269 Tâ ki adum dünyede Mansûr idi
Kulagumda bu sadâ çün sûr idi
- 1270 Ol ki kâmı atlas u dîbâ ola
Ta bu yüze gülici dünyâ ola
- 1271 Bencileyin hiç bî-zâr ola mı
İşi güci nâle vü zâr ola mı
- 1272 Tâ ki ben bu başumı terk eyledüm
Tâc-ı ışka âlemi terk eyledüm
- 1273 Geç dilâ bu dârdan Mansûrveş
Himmeti alâ kıl ol Mansûra eş

Hikâyet (3)

- 1274 Bir gice Hallâc'ı düşde gördiler
Ol düşi âşıklara degürdiler
- 1275 Başu kesilmiş içinde câmı var
Nûş ider ser kâsesinden câmvâr
- 1276 Didiler başunu niçün kesdiler
Sana benzer kim kakıyup küsdiler
- 1277 Didi ol sultân nîkû nâmumuz
Kim feleklere çıkardı âhumuz
- 1278 Bî-ser olana sunarmış câmını
Biz dahı kesdük idindük câm anı

- 1279 Câm-ı manî(y)i ol er kim nûş ider
Zehr ise cân virmek anı nûş ider
- 1280 Resmini bozar yog ider ismi de
Şol elif gibi ki ola bismi de
- 1281 Sini her ismün gönül bir destere
Âkıbet başın keser çün dest ire

Hikâyet (4)

- 1282 Var imiş bir bahr ber-ter Kâf'dan
Mevci anun harf-i hâ vü kâfdan
- 1283 Adı hem Deryâ-yı Bî-Pâyân imiş
Câyı bî-destân u bî-pâyân imiş
- 1284 Dem-be-dem oldukça âbı mevc-hîz
Dimez imiş çerhe ednâ mevc-i çîz
- 1285 Ol denizden kime irse câzibât
Anlamaz gird-âb-ı huşk u hâdisât
- 1286 Sâlik ol bahre irişecek yakın
Sırrı dirmiş cânı bu suya yak in
- 1287 Bir nidâ irer imiş geç vehmden
Kim murâdına irişmez vehm iden
- 1288 Çıkmaz imiş içine giren dahı
Geh dönermiş ana giren dahı
- 1289 Kim nemekdâna düşen olur nemek
Nitekim ârifde nûr olur yemek

Tenbîh Be-Fenâ fillâh

- 1290 Salsa varlık sûretini suya buz
Kimse hakkında diyemez ag u boz
- 1291 Varlığına çün ura ura demür
Oddan gayrı görünmez bin dem ur
- 1292 Sen de cismün ışk ile dil ur oda
Hâlis it altunı misden ur oda

Der-Mevize-i Hân-ı Safâ

- 1293 Ey bürâzer dost sânidür hemîn
Ansuz olan ömr zâyidür hemîn
- 1294 Hayf ola ol ömre kim bir yârsuz
Geçe bu âlemde kâr u bârsuz
- 1295 Dostı kesb eyleyecek yerdesin
Dîdeden götür bu gaflet perdesin
- 1296 Gel berü aç gözini var ise bak
Şol bir âhûdan al ey miskîn sebak
- 1297 Gûşvâr olsun sana bu mâ-cerâ
Kim iderken deşt ü sahrâda çerâ
- 1298 Gayr-ı cinsin görse şol resme yiler
Bağrı kan dolınca yügürür yiler
- 1299 Cinsine irince ârâm idemez
Kimseler yinüp anı râm idemez
- 1300 Cins idinme nefsi çirkin gider
Ol musaffâ nefş çirkîn gider
- 1301 Râh-ı şer-i Ahmed-i Muhtâr bil
Ehl-i Hakk'un bu durur muhtârı bil
- 1302 Hakkı istersen cihânda Hak budur
Hakk'a bundan togrı yol yok hak budur
- 1303 Ol ki her neyi dilersen bol virür
Kâfire dutsag olana yol virür
- 1304 Murg-ı cân hâkî kafesden uçmadın
Câm-ı sâkî-i ecelden içmedin
- 1305 Nitekim meh-tâb yog ider bezi
Umaruz kurtara birlikden bizi
- 1306 Ayn benlikden gönül gel el yu
Gidicek tâ ideler yâd el eyü

Vaz u Nasîhat Be-Nefs-i Hod ve İstiânet Der-hâst Kerden

- 1307 Niçeye dek ey Atâ bu kîl ü kâl
Hâl iste kim olasın nîk-fâl

- 1308 Kâtibî'nün şehri Nîşâbûrsa
Melce'-i Attâr gibi nûrsa
- 1309 Sen Yesev'den Şeyh Ahmed pûrısın
Manî yüzinden o şemsün nûrısın
- 1310 Sûretâ hâk-i reh-i Üsküb'sin
Madenîsin sen zer-i üskübîsin (?)
- 1311 Resmini haddüm degül tarîf idem
Gün gibi rûşen nice tarîf idem
- 1312 Her sözüni nisbet it ol merde sen
Dirilüp tâ olmayasın mürde sen
- 1313 Çün o deryâdan ola sana gıdâ
Pes muînündür hakîkat mâ-adâ
- 1314 Yanî şol erbâb-ı dil kim geçdiler
Cümle bu dâr-ı fenâdan göçdiler
- 1315 Evvelâ bahr-ı sahun Attâr'dur
İtrî birle niçeler attârdur
- 1316 Bahr-ı sâni hazret-i Mevlâ-yı Rûm
Kul ol tâ olasın mevlâ-yı R ûm
- 1317 Sâlisi Hâce Senâyî anlarun
Gerçi bunlardan geçüpdür anlar ön
- 1318 Râbiidür Şeyh Sadî hazreti
Kim gazel bâğına virdi huzreti
- 1319 Hâmisi Hâce Nizâmî Gence'dür
Kim pür itdi nazm ile beş gence dür
- 1320 Sâdisi mîr-i sühan Husrev durur
Kim maânî mülkine husrev durur
- 1321 Bahr-ı sâbi Hazret-i Câmî durur
Mest iden cânı bunun cânı durur
- 1322 Yâ İlâhî ne ola binüm bilüm
Kim hevâlarda geçer ayum yilüm
- 1323 Geçmedi dahı hevâlardan dilüm
Geçdi tîr-i çerh idüp dilüm delim

- 1324 Hayretün bahrındadır cân merkebi
Leng ü lüng üftâdedür ten merkebi
- 1325 İşbu yidi bahr yüzi suyına
Bizi ilkâ it bularun suyına
- 1326 Dahı şunların hakıyçün k'anları
Eyledün ilm ile gevher kânları
- 1327 Oluban her biri bir ulu deniz
İşbu sâhilde yürürler dipdiniz
- 1328 Şer ile tezyîn idüp zâhirlerin
Eyledün dünyâ vü dîn tâhirlerin
- 1329 Hem ibâdât-ı hakîkîyle olar
Habl-ı ıška rişte-i cânı ular
- 1330 Demlerin hasr eylemişlerdür buna
Tâ cihânda bulunanlar bir buna
- 1331 Hazretünde hürmetiyçün bunların
Elini dut düşmişüz biz bunların
- 1332 Zâhirüm dîbâ-yı şer ile beze
Âhir it dünyâyı şer ile bize
- 1333 Eyleme şeründen ayru bir nefes
Şer ile hatm it kalınca bir nefes
- 1334 Dahı İslâm-ı hakîkî şemmini
Vir ki zâ'il ide nefsum semmini
- 1335 Yanî şol yoklık şarâbından dadır
Kim iki âlem safâsı andadur
- 1336 Dahı birligün hakıyçün ber-devâm
Eyleyevüz k'andadur binüm devâm
- 1337 Kıl makâm ehli bu hâl ile koma
Kâni itme bir denizden bir kuma
- 1338 *Hâl çün cilvest zi-ân zîbâ arûs*
V'ân makâm ân halvet âmed bâ-arûs
- 1339 *Cilve bâned şâh u gayr-ı şâh nîz*
Vakt-i halvet nîst cüz-şâh-ı azîz

Der-Hâtîmet ve Zikr-i Şuarâ-yı Mâzî

- 1340 Ne diyelüm derd çokdur söz uzun
Ey gönül söyleyelüm azın özin
- 1341 İş tamâm olmaz beyân u kavî ile
Nazm u tasnîf ü usûl u kavî ile

Der-Zikr-i Şuarâ-yı Acem

- 1342 Şöyle farz eyle ki oldun Unsurî
Korsın âhir çâr tâk-1 unsuru
- 1343 Farz idelüm âlemün hâkânısın
Âkıbet hâk içre çün Hâkânîsin
- 1344 Olsa tâcun çerh-i mihr-i enverî
Tahtun âhir tahtadur çün Enverî
- 1345 Zerk idüp yüz kez giyersen ezrakî
Çerh ider âhir seni çün Ezrakî
- 1346 Olur isen eşref-i çerh-1 esîr
Menzilün hâk olısar misl-i Esîr
- 1347 Niçe bir nazm-1 Dakîkî idesin
Yâ niçe fikr-i dakîkî idesin
- 1348 Yâ niçe efkâr-i sîm ü ascedî
Bir tasavvur it ki n'oldı Ascedî
- 1349 Bin kezın kum kum disen kumrî gibi
N'ideyin disen gerek Kumrî gibi
- 1350 Ey niçe şîrîn-sühan tûtî gibi
Hâke habs olmuş durur tûtî gibi
- 1351 Olur ise nazm-1 hûbun ayn-1 lutf
Kahr idüp âhir sana kılmaya lutf
- 1352 Ger kelâm ile Emâmî olasın
Yâ cihân halkı imâmı olasın
- 1353 Son ucı misl-i Nizârî olasın
Âlemün zerd ü nizârı olasın

- 1354 Ger hayâl ile olup Hâce Kemâl
Bulasın inşâ vü nazm ile kemâl
- 1355 Nazm-ı pâkûn ola cârî çün İmâd
Beyt-i ömrün âhir olur bî-imâd
- 1356 Sözde yüz nâzûkluk eyle çün Hasan
Sana sûd itmez velî hulk-ı hasen
- 1357 Bin kezin Hâcû gibi ol nahl-bend
Âkıbet geçer sana bu nahl bend
- 1358 Sözde say itme Atîkî olmaga
Himmat it Hakk'un atîki olmaga
- 1359 Kanda gitdi n'oldı Firdevsî kanı
Ol sözi uşşâk-ı firdevsî kanı
- 1360 Her sözi bir feyz-i rûhânî imiş
Sad hezârân feyz-i rûh ânî imiş
- 1361 Kanı Selmân [u] Süleymân-ı sühan
Eyledi nazmun Süleymânı sühan
- 1362 Yâ kanı Katrânı vü kanı Zahîr
Hak'dan artuk buldılar mı hiç zahîr
- 1363 İsferengî yâ Nazîrî kandadur
Dünyede misl ü nazîri kandadur
- 1364 Kanı hâce İsmet ü kanı Gıyâs
Yâ gıyâse 'l-müstagîsîne 'l-gıyâs
- 1365 Kanı Hâce Hâfız u Nâsır kanı
Hak'dan artuk hâfız u nâsır kanı
- 1366 Yâ Nevâyî kandadur Lutfî kanı
Ne nevâsı kaldı ne lutfî kanı
- 1367 Bu degül ancak Acem fâzılları
Bir niçe bunca ola fâzılları
- 1368 Cümlesini nakl idersek söz uzar
Râst gelmez işbu yazıya bozar
- 1369 Diyelüm Rûmîlerün de bazısın
Ey Atâ sen de o külden bazsın

Der-Zikr-i Şuarâ-yı Rûm

- 1370 Kanı ol mülk-i belâ Sultân Cem
Pençesinde mûr idi şîr-i ecem
- 1371 Kanı Paşa kim emîr-i nazm idi
Olsa lâyıkdur Emîr-i Nazm adı
- 1372 Âsaf-ı devrân kanı kim Adnî'dür
Lutfina lâyıık Bihişt-i Adn'dür
- 1373 Kanı Mevlânâ İzârî oldu hâk
Tâze gül gibi izârı oldu hâk
- 1374 Kanı hikmet kâni Hâce Ahmedî
Hayr ile yâd it seversen Ahmed'i
- 1375 Yâ fesâhat madeni kim Şeyhî'dür
Rûm'da erbâb-ı nazmun şeyhidür
- 1376 Yâ Nizâmî kim ferîd-i asr idi
Pişesi hamr-ı maârif-i asr idi
- 1377 Yâ Atâyî kim vahîd-i Rûm idi
Fenn-i şîr ile Vahîdî Rûm idi
- 1378 Kanı Mehdî n'oldı Ulvî kandadur
Ol felekden kadri ulvî kandadur
- 1379 Kanı ol mîr-i yegâne Kâsımî
Oldı san lutf u halkun kâsımî
- 1380 Çâkerî Beg kanı Şâmî kandadur
Hiç belürmez subh u şâmî kandadur
- 1381 Kanı Sâfî vü Safî kanı Hafî
Oldılar cümle yir altında hafî
- 1382 Ol ziyâ-yı şems-i Hak Hamdî kanı
Hakk'a dâ'im eyleyen hamdî kanı
- 1383 Kanı Şemsî ya Hilâlî kandadur
Gün yüzi kaşı hilâlî kandadur
- 1384 Kanı Necmî n'oldı yâ Kutbî kanı
Ol fazîlet çerhinün kutbî kanı

- 1385 Kanda gitmişdür ya kanı Şâhidî
Mülk-i manîde o da bir şâh idi
- 1386 Şeyh-i erbâb-i safâ Şemî kanı
Bezm-i ihvân-ı vefâ şemi kanı
- 1387 Yâ şehîd-i Hak Muhibbî kandadır
Cümle şâhidler muhibbi kandadır
- 1388 Yâ Kemâl ile Nihânî kandadır
Kim kemâl ile dizerler kandadır
- 1389 Yâ Necâtî Husrev-i şîrîn-keîâm
N'oldı hatm itdi maânî vü keîâm
- 1390 Yâ kanı fazl ehl-i pür-cûd u atâ
Rûhına Hak ide bin rahmet Atâ
- 1391 Câmîi ilm ü kemâlât idi ol
Sen de dil ana duâ-gûyende ol
- 1392 Kanı bunca ehl-i diller n'oldılar
Cümle dâr-ı hulda rihlet buldılar
- 1393 Sanasın bir bülbül idi her biri
Dar olup bu bâg-ı fânîde yiri
- 1394 Kat idüp kayd u taalluk bagını
Gıtdiler öğmege cennet bâgını
- 1395 Gerçi bu gülşende çok nesne biter
Bâkî kalmaz hiç biri âhir yiter
- 1396 Bu çemende niçe güller açılır
Cümlesi bergini direr açılır
- 1397 Bir niçe gün güler oynar salınur
Ansuzın bir yire dahı salınur
- 1398 Son ucı her hâr hâk olur gül âb
Hâk olan yiter kalur gülden gül-âb
- 1399 Sûretâ gerçi ne ol ne bu kalur
Ol yiter manîde bundan bû kalur
- 1400 Bir eserdür sana ol bû didügüm
Nîk fehm eyle benüm bu didügüm

- 1401 Ger zemânı zûd ola ger dîrdür
Bir eser koyan cihânda dîrdür
- 1402 Ol eser durdukça durur dünyede
Gerçi kim âhirle kalmaz dünyede
- 1403 Anun içündür sovk bu câme-kân
Yir ısıdınca olur ancak mekân
- 1404 Birisi dahı irişür yirine
Hayfâ kim bâkî degül hîç birine
- 1405 Hîç bâkî yokdur *illâ-vech-i hû*
Küllî şey'un hâlikun illâ vechehû

Der-Özr-Hâsten Be-noksân-Gûyende

- 1406 Ehl-i dillerden temennâ iderüz
Hâtıra gelen temennâyı derüz
- 1407 Bu kitâbun aybına kalmayalar
Ayn-ı ayb ile nazar kılmayalar
- 1408 Lutf idüp itmâm ideler eksügin
Bilürin başdan ayaga eksügin
- 1409 Hüsn-i hulki ideler câna siper
Oldı çün târîh “mir'ât-ı siyer”
- 1410 Bir duâ-yı hayr ile yâd ideler
Rûhumuz mülkini âbâd ideler
- 1411 Hâliyâ biz diyelüm bir duâ
Min-cenâbinhû mucîbû men-deâ
- 1412 Her kim işbu genc-i nazmı hatm ide
Üstine dâl-i duâdan hatm ide
- 1413 Hak anı îmân ile hatm eylesün
Kendü mührin cânına hatm eylesün